

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Puccinjeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lir 24 — Einzelverkaufspreis
· Posamezna številka Cent. 80.

Važne novoletne poslanice:

Führerjeva vera v zmago

Se bolj kakor druga leta je letošnja Führerjeva novoletna poslanica vzbudila po vsem svetu ogromno pozornost. Bila je spet jasna in odločna. Že več ko štiri leta, je izvajal Führer, so potekla od dneva, odkar so mednarodni hujskači, ki so se že dolgo prej pripravljali proti Nemčiji, končno utegnili vojno napovedati. Ko sta dne 3. septembra 1939 Anglija in Francija prekinili odnosaje z Nemčijo in s tem izzvali že dolgo zaželeno vojno, sta to delali v duhu tristoletne tradicije. Vojno je podpiralo mednarodno židovstvo. Zaveznštvo, ki ga je Anglija sklenila s satanom, se bo pa končalo tako, kakor so se doslej še vedno končale takšne prodaje duš: Anglija ne bo ukrotila boljševiškega hudiča, temveč bo boljševiški strup vedno bolj razkrajal Anglijo samo in jo končno razkrojil.

Siherni zlom Nemčije bi odstranil dva- in poltisočletno kulturno izročilo evropske celine in bi postavil na njegovo mesto barbarstvo katerega si lahko predstavlja samo oni, kdor pozna boljševiški vzhod. Naj so sedanje strahote vojne še tako velike, se vendar ne morejo primerjati z grozovitno nesrečo, ki bi zadela nemški narod in preko njega vso Evropo, ako bi zločinska zveza zmagala. Nevarnost za Evropo je ogromna in za nemški narod velja samo ena sama odločna zapoved: dovesti je treba to vojno pod vsemi pogoji in z vsemi sredstvi do zmagovitega konca! Vsaka vojna na tem svetu se je enkrat končala in tudi ta vojna ne bo trajala večno.

Po štirih letih vojne ni Nemčija izgubila niti kvadratnega kilometra svoje zemlje. Preteklo leto je prineslo nekatere težke udarce, zaradi katerih je bilo treba izvršiti zelo ostre in težke ukrepe. Sramotno izdajstvo nad Ducejem, kateremu se ima Italija ca vse zahvaliti, je z enim udarcem postavilo nemški Reich in njegovo vodstvo pred najtežjo odločitve. Posledice so seveda vplivale na celotno vojno dogajanje. Vendar je vse bilo storjeno zgolj z namenom, da se doseže končna zmaga.

Bombna vojna proti nemškim mestom nas vse globoko zadeva v srce. Kar je vsem in posebno meni najtežje — je naglasil Führer — to so žrtve na ljudeh, posebno na ženah in otrokih. Sicer pa bo prišla ura povračila. Narodno-socialistično državno vodstvo je odločno, da bo vodilo to borbo s skrajno odločnostjo do zadnjih posledic. Leto 1944. bo postavilo trde in težke zahteve vsem Nemcem. Ogromni vojni dogodki se bodo v tem letu bližali krizi. Mi imamo popolno zaupanje, da jih bomo uspešno prestali!

Popolno vero v zmago je Führer naglasil tudi v svojem dnevnem povelju nemški vojski, kjer je zapisal: »Leto 1944 bo zelo trdo, naša skupna naloga pa je, da v njem zopet prestanemo dobo čiste obrambe, in nasprotniku tako dolgo zadajemo težke udarce, dokler ne bo slednjič prišla ura, ko bo Previdnost utegnila dati zmago narodu, ki si je najbolj zaslužil. V tej vojni za biti ali ne biti bo na koncu zmagala Nemčija!«

Dr. Göbbels o letu odločitve

Na Silvestrov večer je nemškemu narodu spregovoril po radu državni minister za ljudsko prosveto in propagando dr. Göbbels. Tudi on je orisal težavne posledice, ki so v preteklem letu nastopile zaradi strahopetnega izdajstva italijanske kraljevske in generalske klike. Nemški vojni položaj se je sicer zaradi teh dogodkov zožil, vendar še vedno zadostuje, da Nemčiji jamči zanesljivo končno zmago. Angleži in Američani ne stoji na Brennerju, temveč daleč pred Rimom. Tudi boljševiška ofenziva ni mogla prodreti do nemških državnih mej, kakor so hoteli in snovali. Nemška vzhodna armada nudi boljševikom ogromen odpor na fronti, ki je daleč izven Nemčije. Boljševiška nevarnost, ki grozi vsej Evropi, je

Prezident Rupnik

našemu narodu

V varstvu Velike Nemčije moramo zatreti tolovajstvo, obnoviti red in mir ter započeti obnovo naše lepe domovine

Na Novega leta opoldne je naš prezident g. divizijski general Leon Rupnik po ljubljanskem radiu takole nagovoril Slovence in Slovenke:

Ljubi moji slovenski rojaki!

Ob slovesu od starega leta imamo že tako navado, da ga pregledamo — pri tem pa vse neizpolnjene želje in nade radi naprtimo mlademu novemu letu.

Ne tega ne onega ne maram danes storiti, saj minulo leto vsaj do septembra — prav tako pa njegova dva prednika — pač niso več vredni, kakor da jih črtamo iz naše zgodovine, ker so kot nezno breme samo ovirali naša prizadevanja za novo plodonosno življenje.

Naših upov in želja za bodočnost pa ne smemo zaupati kar mlademu letu, temveč se — ne glede na koledar — smemo zanašati samo na lastno silo, na našo neupogljivo voljo in na naš pogum, da hočemo živeti.

Sicer smo prav majhen narod, najmanjši v Evropi, vendar pa kljub temu že 1400 let z največjimi narodi našega domačega kontinenta skupaj prenašamo veliko trpljenja in veselja, ki ju usoda dodeljuje tudi njim. In če meseca septembra, ko nas je izdajstvo združenih badoljevcev in boljševikov oklepalo v smrtnem obliemu, če tedaj nismo propadli, ne bomo propadli niti v bodočnosti, ker smo pač v svojem jedru zdrav in delaven narod, ki se veseli življenja in zaupa v Boga.

Vsekakor nam je ob septembrski za življenje nevarni krizi pomagala Nemčija, ki ji bomo za to večno hvaležni. Toda Nemčija bi nam ne bila pomagala, če bi se ne bila prepričala, da živeti hočemo ter znamo za svoj obstoj tudi pridno delati in se hrabro boriti.

Za varstvo in za mogočno pomoč branilca vse Evrope, velikega sosednega nemškega naroda, se moramo torej zahvaliti tistemu delu naših slovenskih rojakov, ki si je ohranil zdravje duha, namreč:

Prvič: hrabrim prostovoljnimi protikomunističnim milicnikom, ki so v obupnem položaju kljubovali dvojnemu obliemu komunistov in badoljevcev ter so se s težko borbo prebili do nemških meja in v Ljubljano, da od tukaj pod vod-

stvom junaške nemške oborožene sile z nezlomljivim pogumom nadaljujejo boj in se na novo organizirajo kot Slovensko domobranstvo.

Drugič: Korajžnim in svoje dolžnosti se zavedajočim kmetom, ki so svojo grudo obdelovali tako dolgo, dokler je niso morali napojiti z lastno krvjo, ali pa so — z nje pregnani — zagrabili za orožje ter dopolnili domobranstvo in se sedaj pripravljajo na končni obračun s tolovaji.

Tretjič: Pridnim, sposobnim in narodno zavdnim delavcem, ki so ob strojih ali s svojim orodjem storili svojo dolžnost ter niso zapustili svojih mest ne glede na skromne mezde, hkrati pa tudi prezirajoč zapeljiva vabila židovsko-boljševiške internacionale.

Četrtič: Svojim dolžnostim vdanim in ljudstvu zvestim uradnikom, duhovnikom, zdravnikom, šolnikom, inženjerjem in drugim državnim, javnim in zasebnim uslužbencem, prav tako pa pripadnikom svobodnih poklicev, ki se od lažnive propagande niso dali zapeljati, temveč so z dostojno večino slovenskega ljudstva vzdržali pred sleparskimi obljubami sovražnikov ter so vztrajali ob hudih groznjah in kljub terorju rdečera podzemlja, posebno pa še novinarjem, ki s svojo odločno in jasno besedo dajejo boju proti komunizmu duhovno oporo.

Petič: Večjemu delu slovenske mladine, ki jo je samo zdravje in veselje do življenja ter se z zanesljivo pravimi občutki povezanosti z domačo zemljo in njenim ljudstvom prorojeno zgraja nad duhovno, moralno in fizično pokvarjenostjo svojih tovarišev in tovarišic, razjedanih od židovskega strupa. Zato se tudi prezirljivo obrača od njih ter je odločen, da sebi in vsemu svojemu narodu z mladostno krepkimi udarci skuje bolj zdravo, za plodno delo bolj vneto, sočnejšo in srečnejšo bodočnost.

S temi pozitivnimi prvini in z lastnimi močmi moramo in tudi bomo kot pravi evropski narod — ne glede na ovire in težave — še nadalje v še večji meri izpolnjevali svojo dolžnost.

(Obrni!)

bila tudi v preteklem letu ukročena. Na Angliji in Zedinjenih državah pa bo ostala večna sramota, da so se zvezale z boljševizmom. Londonski tisk se veseljači zaradi letalskih napadov na Nemčijo. Toda, ko bo prišlo povračilo, bo veselje naglo zamrlo. Zelo verjetno je, da bo sedanja vojna stopila v novem letu v odločen stadij.

Pomen poslanice prezidenta Rupnika

Vsa trezna slovenska javnost je na Novega leta dan napeto prisluhnila novoletni poslanici, ki jo je pred ljubljanskim mikrofonom prečital gospod prezident general Leon Rupnik. Poslanico objavljamo v celoti, ker vsestransko razkriva naše rane, obenem pa podaja važen program novih nalog, ki jih bo treba zmagati s složnim naporom.

Spomenica slovenskih javnih delavcev, ki je bila za božične praznike izročena prezidentu Rupniku, je tolmačila voljo in pripravljenost predstavnikov vseh naših stanov in slojev, še prav posebno pa pripravljenost vse zavodne Ljubljane,

da sodelujemo s prezidentom Rupnikom in njegovimi zvestimi pomočniki pri tem, da obnovimo v naši pokrajini red in mir in da začnemo izvajati širok socialni program. V odgovor na to pripravljenost je prezident Rupnik naglasil v bistvu naslednje: Predvsem moramo iztrebiti tolovajstvo in započeti vsestransko obnovo naše krasne domovine! Zanašati se moramo na lastno silo, voljo in pogum.

Pri tem bomo v polni meri deležni pomoči in varstva Velike Nemčije. Prav te dni javljajo nemška vojna poročila o ogromnih naporih nemške vojske, da dokončno zajezijo naval boljševiških armad, ki bi rade za vsako ceno vdrle v Evropo. Kaj bi pomenil tak naval, če bi uspel, je dovolj naglasil Führer v svoji novoletni poslanici. Za rešitev evropske kulture žrtvuje Velika Nemčija velik krvni davek. S svojo požrtvovalnostjo ne rešuje samo sebe, marveč tudi vse ostale evropske narode. Zato smo v sedanji orjaški borbi tudi Slovenci najožje zvezani z usodo Velike Nemčije. To je primerno naglasil tudi prezident Rupnik, ko je pozival vse sedanje slovensko pokolenje k delu za zmago, obnovo in srečno bodočnost.

Posebno bomo pa svoje dolžnosti izpolnjevali tudi s preziranjem morebitnih nasprotnih udarcev, ki našega poguma nikakor ne bodo obromeli, temveč ga še okreplili.

Težak je program in zelo težke so naloge, ki si jih zastavljamo. Toda stvari se moramo lotiti in jih zmagati! Zakaj samo tako nam bo mogoče častno obstati, samo tako si bomo zaslužili in priborili našo trdno povezano narodno skupnost in tisto resnično socialnost, ki sta porok in jamstvo za nam po pravici in zaslugi pripadajoči prostor v družini evropskih narodov.

Ko se pa spet lotimo našega dela, moramo obenem iti vase ter s sebe otresti vse zlobne strasti, ki so nam jih desetletja dolgi strankarski politični prepri in zdražbe napravile skoraj za navado, da se je naša narodna edinost razbila ter smo prav zato tako dozoreli za razdorno počenjanje komunizma. Nevoščljivost in zavist, sebičnost in skopuštvu, ovaduštvo in podkupljivost, umazano stremuštvu in korupcija ter podobne grde lastnosti morajo izginiti ter napraviti prostor tistim krepostim, ki nam edine lahko dajo moč za izpolnitev naših težavnih nalog.

Najprej moramo v naši mali pokrajini napraviti red! To se pravi: mi moramo iztrebiti komunizem in pokončati njegove požigalske drhali, zagotoviti si moramo varnost in mir, odstraniti razdejanje, uresničiti obnovo, vse kmetijstvo spet dvigniti na višek, oživetjati spet industrijo in obrt itd. Seveda moramo hkrati z vsem tem obnoviti ali ustanoviti tudi vse za te namene potrebne organizacije.

Z uspešnim uresnitvenjem vseh teh del in prizadevanj bomo dokazali, da smo, čeprav majhni, vendar vrl, prizadeveni, pošteni in hraber narod, ki bomo — kljub vsem vojnim težavam — iz naše domovine spet lahko uredili naš prelepi vrt — naš tolikokrat opevani zemeljski paradiz. Hkrati bomo pa doprinesli dokaz, da te naše prelepe domovine nikakor nismo voljni izročiti židovskim politikomisarjem, naj bi nas — kot izhiračju in smrti zapisane sužnje — odveklj v tundre in tajge severne Rusije in Sibirije — polni židovske denarne vreče.

Tako vidite, da se program za ustvaritev našega novega življenja ne da prisiliti v koledarski predal enega samega leta. Sedaj vemo, da je naše vstajenje odvisno samo od nas samih, da moramo svojo voljo in svojo moč zastaviti trajno, ter sta zato potrebni edinstvo in disciplina.

Ne glede na koledar je začetek že storjen. Protikomunistične manifestacije v mestu Ljubljani in po pokrajini, sklep z domačij preganjenih deželanov, da bodo delali in se borili do zmage, oklic predstavnikov vseh slojev vsem Slovincem in Slovenkam na neizprosno boj zoper komunizem, neodjenljiva borba in organizacijski napredki našega domobranstva, prav posebno pa še boj, ki ga je naše domobranstvo rama ob rami v zvestem bojnem pobratimstvu s hrabrim nemškimi vojakom proti dvajsetkratni premoči junaško in zmagovito dobojevalo v borbi za Kočevje, naš slovenski Alcazar, vse to nam daje pravico za trdno vero v končni uspeh.

S to vero vam kličem, Slovenci in Slovenke, da nastopa doba, ko si boste s svojim prizadevanjem, s svojim delom in s svojo trdno vero v zmago lahko svoja imena za vedno zarisali v zgodovino naše domovine in vsega slovenskega naroda.

Očetje in matere, sinovi in hčere, s takim prepričanjem in to trdno vero vas kličem — ne samo za kratko dobo leta 1944, temveč za ves vek te slovenske generacije, ki bo s svojo evropsko zavestjo za dolžnost oživela naše novo življenje in možato sodelovala pri novi ureditvi Evrope, tiste Evrope, ki bo pod vodstvom Nemčije in njenega velikega Vodje zmagala, potem pa spet vsemu svetu poklanjala darove najvišje civilizacije in kulture kot je to že delala skozi tisočletja.

Vsem potrjim in vsem pogumnim kličem in od srca voščim, naj nam leto 1944, z vdanim delom za slovensko domovino vsem prinese veselje, čast in srečo!

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Führerjev glavni stan, 4. jan. Vrhovno poveljništvu oboroženih sil objavlja:

Na južnem delu vzhodnega bojišča do južno od Kljeva je potekel dan pri krajevnih bojih v splošno mirno.

Na bojišču pri Ztomiru so sovjetske čete nadalje napadale z močnimi silami. Z žilavo obrambo in zanosnimi protisunkmi naših čet so utrpeli velike izgube. Večje število sovjetskih oklopnikov je bilo pri tem unčtenih.

Pri Vitebsku so bili odbiti ponovni sovražnikovi napadi. Severozapadno od mesta so nemški lovci napredovali navzlic žilavemu odporu in ponovnim sovražnikovim protinapadom s podporo oklopnikov.

Še pet kočevskih junakov na Orlovem vrhu

V svoji novoletni poslanici je prezident general Rupnik proglasil Kočevje za naš slovenski Alcazar. Tako se imenuje znamenita starinska trdnjava v Toledu, v kateri so španski junaki v državljanski vojni vztrajali do skrajnosti pred komunističnim navalom in podali vsemu svetu neminovno zgled junaštva. Podobno se je izkazala maloštevilna posadka v Kočevju, ko je pred tedni vzdržala nasprotj visoko premočnemu komunističnemu napadu in zmagala. Žrtve napada so bile v Ljubljani veličastno pokopane. Pretekli ponedeljek se je pokojnim na Orlovem vrhu pridružilo še pet mrtvih junakov, ki so jih naknadno našli med ruševinami v kočevskem gradu. Pokojniki so bili v treh krstah pripeljeni v Ljubljano, kjer so jih v molitnici na Zalah dva dni kropile množice Ljubljancev. V ponedeljek dopoldne pa se je po slovesnem rekvijemu razvil iz frančiškanske cerkve vojaški pogreb, ki je s svojo tiho do-

stojanstvenostjo napravil najgloblji vtis na goste špalirje ljubljanskega občinstva. Žalni sprevoz se je pomikal na Orlov vrh, kjer so sveže izkopani grobovi sprejeli mlade junake v svoj objem. Ljubljana je bila ves dan v žalnih zastavah. Naši dve slikj kažeta, kako so nesli domobranci krste z mrtvimi tovariši po stopnišču frančiškanske cerkve in kako se je razvil žalni sprevoz čez trmostje s krasnimi vencu na čelu. Na pokopališču junakov na Orlovem vrhu je prezident general Leon Rupnik v spremstvu podpolkovnika Kregarja izkazal žrtvam zadnji pozdrav. Ko je duhovščina opravila žalne molitve, so domobranci pevci zapeli vedno lepo žalostinko »Oj Doberdob«. Gledališka fanfara je zaigrala žalni koral, nakar je trikrat zagrmela častna salva. V vseh, ki so bili prisotni pri tem ganljivo lepem vojaškem pogrebu, je žalna svečanost zapustila najgloblji vtis.

Živeti hočemo!

Komunistično divjanje in ubijanje je prignalo slovenski narod na rob propada. Po zaslugi lastnih zaslepljenih bratov, ki so se dali vpreči v dobro plačani voz tujerodnega židovstva, internacionalizma in mednarodnega kapitalizma, je velik del naše domovine uničen, sinovi naših mater pa pomorjeni. Našemu narodu je bila zadana tako nevarna rana, da mu ne grozi samo gospodarska, temveč tudi družbena propast. Če bomo s pasivnim zadržanjem dopustili še v bodoče, da bodo komunisti po milji volji morili in ubijali naše sinove, požigali in uničevali naše narodno premoženje, lahko sklenemo račune in napravimo narodno oporoko. V tem primeru ni več daleč čas, ko bo z evropskega zemljevida, iz družbe evropskih narodov izbrisano slovensko ime.

Kdor tega ne vidi in ne čuti, je duševno slep. Ne razume nauka preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Le narodi, ki krijejo v sebi dovolj življenjskih sil, so za življenje sposobni. Le takim narodom ne grozi nevarnost, da bi jih viharji uničili.

Osnovni dokaz življenjske sposobnosti je očitovanje volje do življenja. Da hoče slovenski narod kljub vsemu živeti, da ne mara žrtvovati življenja na ljubo nekim meglenim obljubam socialnih reform na žrtvenik komunizma, je doka-

zalo naše preprosto ljudstvo. Kmečki stan, osnova in vir vsega našega narodnega napredka in rezerva naših najbolj zdravih sil, se je prvi upri komunističnemu besnenju. Njemu so se potem pridružili drugi stanovj. Sedaj sta na vrsti meščanstvo in razumnštvo, da po svoje doprineseta k tej veličastni borbi za obstanek svoj obolus.

Živeti hočemo! To je naša najosnovnejša zahteva, od katere ne moremo odstopiti niti za pedenj. Živeti hočemo zaradi sebe, zaradi naših otrok, ljudi, ki so naše krvi, zaradi bodočnosti našega naroda. Kdor nam streže v imenu katere koli ideje po življenju, ta ne oznanja pravega evangelija. Proti svojim morilcem in ubijalcem se bo slovenski narod v varstvu Nemčije oril do zadnjega diha. Nedavna mogočna spomenica predstavnikov vsa-ga našega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja je jasno potrdila to našo neuklonljivo voljo do življenja. Prav tako nam je novoletna poslanica prezidenta Rupnika vtila nove volje in odločnosti. Boj za življenje nas je strnil in nas vedno bolj uklepa v močno celoto, ki je pripravljena na vse. Tisti, ki jim je poverjena velika naloga obrambe slovenskega naroda pred poginom, pa so oddelki slovenskih domobrancev. Njihove vrste se stalno množijo, njihova izvežbanost se dan za dnem izpopolnjuje. Želimo slovenskemu domobranstvu v novem letu največji razmah in dokončno zmago!

Severozapadno od Nevelja so odbile naše čete sovjetske napade.

Z južnotalijanskega bojišča ne javljajo važnejših dogodkov.

Nad Sredozemljem in zasedenim zapadnim ozemljem je bilo včeraj v letalskih bitkah in s protiletalsko obrambo sestreljenih 16 angloameriških letal. Eno nemško lovsko letalo pogrešajo.

V pretekli noči so priletela nekatera sovražnikova nadlegovalna letala nad zapadno Nemčijo. Pri nadaljevanju napadov proti sovražnikovim zaščitnim silam na Atlantiku so ponovno potopile naše podmornice 6 rušilcev.

S tem je izgubila angloameriška mornarica v zadnjih desetih dneh zaradi podmornic skupno 21 rušilcev.

Odmevi

× Trd oreh. Vrhovni poveljnik angleške protiletalske zaščite general Sir Frederick Pile je izjavil po nekem poročilu iz Londona: »Mislim, da imajo Nemci še veliko moči v kosteh. Mi jih sicer težko bombardiramo, toda oni sprejmejo te udarce precej mirno. Nisem nikoli spremenil svojega mnenja, da bodo nekega dne padli zopet po nas.«

Nemška obrambna moč je ogromna, piše angleški polkovnik Nennedy v »Daily Expressu«. Zavezniki bi morali, če bi napadli na Zapadu, izsiliti hitro odločitev. Če se jim to ne bi posrečilo, bi s svojo ofenzivo povzročili samo nove ruševine, ne da bi s tem zase kaj dosegli.

× Lov na Italijane. Na obletnico podpisa trojnega pakta je — po poročilu rimskega radija — angloameriška vojaška policija uprizorila na zasedenem italijanskem ozemlju lov na Italijane, ki so poskušali poslušati Ducejev nagovor po radiju. Med drugim je neka zamorska policijska patrila zasačila v predmestju Santo Spirito pri Bariju skupino 11 oseb, ki je poslušala govor. Policijska patrila je vse zvezala, odpeljala na dvorišče in jih tam kratkoma postrelila.

× Tisoči Angležev se hočejo izseliti. Angleški časopis »South Africa« (»Južna Afrika«) poroča: Tisoči Angležev, ki bi radi za vedno zapustili Anglijo ter se naselili na afriških tleh, oblegajo londonska zastopstva Rodezije in Južne Afrika. Najvažnejše angleško prevoznico podjetje, ki vzdržuje zveze z južno Afriko (Union Castel Line), ni v stanju izvršiti do konca vojne prevoza prijavlencev. Podjetje je zato sestavilo čakalno listo, v katero se je vpisalo več tisoč čakalcev.

Taka usoda se piše zaveznikom OF

Centralni Komitet
Komunistične partije
Jugoslavije.

10. oktobra 1943.

Deklaracija CK - KPS

Strogo zaupno!
Samo za organizacije partije!

Posiv vodstvu partije!

Mogočni podvigi in dejstva rdeče armade s tovarišem maršalom Stalinom na čelu so vsbudili po vsem svetu neznanlišen navdušenje in ustvarili pravo revolucionarno atmosfero največjega obsega. Z pospešenimi koraki Kapitalizem drvi v svojo pogubo. Po vseh delih pripravljajo proletarske delovne in kmečke množice uničenje dobička kapitalizma.

Jeklene pesti mednarodnega proletarijata so sgrabile šiviljensko moč svojega tlačitelja; sabotira se vojna produkcija in uničuje se vsa kar je kapitalizmu potrebno za nadaljevanje te vojne, naperjene proti ljudstvu in golega koristoljublja.

Z ogromno močjo sadaja potlačeno ljudstvo smrtni udar gnilemu kapitalističnemu svetu.

Naša sovražnika nista samo fašizem in hitlerizem, temveč vsi posejajoči razredi. Isten tega pa tudi vsi tisti elementi, ki se ne prištevajo brezpogojno doktrini naših največjih učiteljev Lenina in Stalina, temveč mislijo da smejo slediti oportunističnim ciljem.

Delavci in mali kmetje bodo budno pasili da nobeden nevdigne roke proti ujedinenju vseh delovnih slojev.

Proletarska delovna pest be sdrabila vse protirevolucionarne in vse tiste ki simpatizirajo s protirevolucionarnimi težnjami.

Naša pot ne vodi čez demokracijo ljudske revolucije k oboroženi vstaji, temveč gre čez oboroženo vstajo k socialistični revoluciji.

Revolucije smagajo ali pa propadajo vedno v prvih dneh. Prav zato je važno, da se še sedaj pripravi teren in izvede vse ukrepe za pravilno izvršenje končnega udara, to je da se izloči one ljudske voditelje kateri se ali igrajo s protirevolucionarnimi misli ali pa smajajo o demokraciji državni samovi.

Vsako puščanje ali neuknost in obzir posejajo izdajstvo proletarijata.

CK - KPS

R

Predem prečitati našo pripombo, morate natančno prečitati oba fotografska posnetka, ki ju zgoraj pričbujemo. To sta dve zaupni okrožnici Komunistične partije Jugoslavije in Komunistične partije Slovenije. Našli so jih pri komunističnem kurirju, ki je nesel pošto Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije in je bil na potu ubit. Pričujoča fotografska posnetka sta bila prvič objavljena v »Slovenskem domu« na Silvestrovo in sta v Ljubljani zbudila velikansko pozornost, saj sta brez nadaljnega razkrija, kakšna usoda se piše zaveznikom in pomočnikom tako imenovane »Osvobodilne fronte«.

Kakor kaže gornji datum, izhajata ti dve listine iz prve polovice oktobra minulega leta, ko so bili komunisti v Sloveniji in na Balkanu prepričani, da jim gre rž v klasje, odkar se je razpadla badogljjevska vojska. Menili so, da je prišel čas, ko se bodo dokopali do oblasti s silo in nasiljem. In za ta primer so se hoteli

brez nadaljnega otrešiti vseh svojih priveskov, katerim pravijo: »liberalci, krščanski socialisti in ostali politično usmerjeni elementi v OF«. Dokument na desni strani, ki ga je podpisal Boris Kidrič, našteva brezobzirno, koga vse je treba »likvidirati«, to se pravi: odstraniti s strelom v tilnik ali pa s sunkom v prepad. Komunisti so znaten del tega svojega programa že izvršili. Zlasti v oktobru in novembru so besneli po slovenskih krajih z atentati, umori in odpeljavanjem v gozdove. V tem pa je nasto-

K pozivu KPJ je CK zavzel sledeče stališče: CK se zaveda in poudarja da je pri sedanjem političnem položaju napočil čas za izvršenje socialistične revolucije.

CK se zaveda da je globok prepad med KPS in med liberalci, krščanskimi socialisti in ostalimi politično usmerjenimi elementi v OF.

CK se dalje zaveda da se mora na predvečer revolucije prenehati s vsako skupnostjo s meščanskimi elementi v OF, ker so to iskjučeno samo protirevolucionarji in taki elementi ki so iskjučno koristoljubljali prodali svoje prepričanje, in streme za gospodstvom v novi kapitalistični državi in ki nimajo nobenega razumevanja za delovni svet.

V pravem spoznanju sedanje revolucionarne situacije CK sklene da se izvede sledeče nepreklonke ukrepe, ki so potrebni da se zagovito izvede revolucija:

- 1.) Vsi voditelji v OF, ki pripadajo kakšni meščanski smeri se morajo likvidirati.
- 2.) Vsi veleposestniki, kapitalisti, industrijci in kulaki se morajo likvidirati.
- 3.) Vsi voditelji in funkcionarji meščanskih strank, ki niso na delu v OF ali pa pri NOV in kateri ne bodo likvidirani tam, se morajo likvidirati.
- 4.) Vse voditelje bele garde se mora likvidirati.
- 5.) Vse voditelje plave garde se mora likvidirati.
- 6.) Vse SS-ovce in gestapovce se mora likvidirati.
- 7.) Vse intelektualce, študente in kavarniške političarje se mora likvidirati.
- 8.) Vse duhovnike, ki se se isjavili proti delovstvu, se mora likvidirati.
- 9.) Vse bivše jugoslovenske oficirje, tudi one ki se pri NOV, se morajo zapreti.
- 10.) Vse duhovnike se mora zapreti. Cerkev ostanejo zaprte, iste se ne sme rušiti. Represalije se sme izvajati samo na drugih cerkvenih posestvih.
- 11.) Vsa vojaška odposlanstva kapitalističnih držav, ki se nahajajo pri NOV, se mora prisiliti da odpotujejo. Vsek daljni razgovor je prepovedan.
- 12.) Vse osebe, ki se protivijo našemu osvobodilnemu boju se mora še sedaj tajno odpeljati in predati NOV. Iste se mora likvidirati same v slučaju ako te situacija ali pa sumanji položaj zahtevata.
- 13.) Vsi meščanski časopisi ne smejo izhajati. Radioaparate se mora takoj odvzeti.
- 14.) Vsi javni uradi in vse šiviljensko valne ustanove kakor tudi prometna aradišča se morajo takoj sesti s oddelki NOV.
- 15.) Vsi ti ukrepi se morajo izvesti na dan, ki bo sato določen.
- 16.) Vse likvidacije morajo izvršiti posebni oddelki partije.

Partijske organizacije na terenu in v oddelkih NOV morajo skrbeti za najstrožjo tajnost teh navodil. Samo najvažnejši stari člani, funkcionarji partije, smejo vedeti za ta navodila; samo ti se določeni sa določitev krivcev.

Živela socialistična revolucija!
Živio Stalin, vodja vsega delovnega ljudstva!

Za CK - KPS:

Boris Kidrič

pila nemška vojska in organiziralo se je slovensko domobranstvo. Le-temu dejstvu je dolžan zahvalo marsikateri skrivni zaveznik in pomočnik OF, da je danes še živ in zdrav.

20

NORAH DIVJINA CVETE

Priznati moram, da tistega večera nisem bil docela trezen. Mike je naročil Ralfu, naj mu prinese iz Salema žganje; in to je bil razlog, da si je privoščil majhno, skrbno čuvano zalogo, ki jo je bil še imel. Pil sem z njim. Ko sem sedel v dnevni sobi in izpraznil čašo in nato še ono, so se nenadoma razširile meje sive vsakdanjosti ter se pomalem razblinile v nič. Hkratu sem se domislil Ralfove preproste filozofije: »Kadar je mrak, so vse enake.« Ali sem mogel ugovarjati tej resnici? Jaz, ki nisem vedel ničesar o tem, kaj lahko prinese mrak moškemu. Morda je bilo res tako! Zakaj potem zapravljam svoje življenje, zakaj zapravljam svoje moči z brezplodnim hrepenenjem po nečem, kar se mi pod drugim imenom ponuja v moji lastni hiši? Kako sem mogel vedeti, da ima Ralf prav? Spomnil sem se svojega očeta; njemu pač ni bilo mnogo mar, ali je bilo dekletu ime tako ali drugače. Resnično ne! Kaj vse bi bil dal, da bi lahko dobil Lindo; zaradi nje je najel svojega hlapca za umor — šest tednov kasneje je pozabil na njeno ime. In sam Bog ve, da je bil dovolj izkušen... Žganje mi je stopilo v glavo. In ko sedim tako za mizo, sem se vprašal, ali nisem prismojen tepec, za kakršnega me je vedno smatral moj oče. Hrepeneti po ženi drugega moškega, ko je povrh še mati dveh otrok... videti vso lepoto, ves ženski čar v ženski, ki si ljubeče pritiska na srce otroke drugega moškega... to je pač morala biti blaznost!

Znova sem izpraznil kozarec, nato pa sem se ozrl na Mikeja z očmi, ki so jedva spoznale bistri, zagoreli obraz... poslušal sem neskončno klepetanje starega ranocelnika, ki mu je žganje razvezalo jezik, ne da bi bil vedel, kaj govori. In neprestano mi je rojilo po glavi: Vedeti hočem, kaj je to kar vsi moški razen mene tako radi uživajo. Pa čeprav imam hromo nogo, naposled sem vendarle tudi jaz moški z zdravim telesom, kakor vsi drugi in hočem tudi jaz

užiti to neznano radost. Pesniki, norci, pohlepneži, kakršen je bil moj oče, pobožnjaki, kakršen je Eli, nestanovitneži, kakršen je Ralf — vse, vse jih vežejo vezi spolnosti. Ne, ne maram živeti kakor kak menih samo zaradi tega ker je neko dekle v modri svileni obleki šlo skozi gozd v moji domovini. Ne gozda, ne svilene obleke ne bom nikoli več videl; ljubezen, ki mi jo je bil objubil tisti dan, ne bo nikoli moja. Zato pa si hočem vzeti to, kar lahko dobim, ako le iztegnem svojo roko...

V takem razpoloženju sem šel po stopnicah v nadstropje ter se tam ustavlil, vprašujoč se, ali naj pokličem Judito k sebi, ali naj grem v njeno sobo. Nenadoma pa sem jo zagledal kraj okna, ki smo ga bili vzdali v stransko steno hišo ter ga opremili z železno mrežo, ker nismo imeli dovolj šip. Judita ja zrla proti nočnemu nebu, posejanem z neštevilnimi zvezdami. Položil sem ji roko okrog vitkih bokov ter vdihnil vonj po senu, ki je vel iz njenih rdečkastih las. »Pridi,« sem ji rekel in jo potegnil v svojo sobo.

Spet se mi je povrnil razum in ostal mi je grenak okus. Bila si sladka, Judita, sladka in ljubka in vsak moški bi te bil vesel. Jaz pa nisem bil »vsak moški«. Jaz sem bil človek, ki je šel svojo določeno pot. Vsaka stranpot mi je pomenila mučen povratek, sramoten povratek s polja, ki mi je bilo prepovedano.

Tista noč me ni ničesar naučila, saj niti mojih čutov ni mogla pomiriti. Z Lindo bi bilo to posvečeno dejanje. Solze, ki jih preliješ v bolesti, so na las podobne solzam, ki ti jih izvabi ostri veter, le s to razliko, da te solze poživljajo bolesti...

Juditi ni ostalo prikrito, da mi ni bilo dano zadoščanje. Nekajkrat je v temi nalahno zastokala, potem se je molče ukradla iz sobe. Mislim, da je bilo pri vsej stvari to edino dobro! Njena čudna naklonjenost do mene se bo zdaj gotovo izprevrгла v prezir in sovraštvo. Poročila se bo z Jakom ali katerim drugim fantom. Spomnil sem se ljubice, ki si jih je bil moj oče nasitil, kmečkih deklic, ki so jih poročili s prizanesljivimi tepci, katerim so bili zlatniki bogato nadomestilo za izgubljeno nedolžnost njihovih žen. Moral sem poskrbeti, da bo dobila Judita doto, ko si bo koga izbrala.

Vitor:

Drejček

Poletje. Drejček je sam: vznak leži v mali nizki zibelki sredi »hiše«, kmečke sobe, in se dolgočasno. Nikogar ni, ki bi ga zabaval; kar samega so pustili doma in odsli na polje. Kadar je lépo vreme, ga vzamejo s seboj in ga položijo na cunjé kraj njive. Tam je dokaj prijetnejše kakor tu v »hiši«: čuje govorico, mamin glas, sestrica Metka mu prinaša cvetlice, pički tako lépo prepevajo in beli oblaki se prepeljavajo nad njim po sinjem nebu. Zares, zunaj na polju je Drejčku zelo lépo in je od veselja otepaval z ročicami in nožicami, kadar so ga jemali iz zibke, da ga poneso seboj.

Danes pa je pust, čemerén dan in so odšli sami brez njega. Niti drobne Metke mu niso pustili za družbo: preveč je dela in premalo rok, a krompir mora biti ta teden pokopan; že tako je predolgo ležal v zemlji.

Tačas se je Drejček zagledal v stensko uro; pravzaprav v nihalo. Sledil mu je z očmi z leve na desno, z desne na levo. Kako rad bi vstal in sklatil to živahno igračko s stene. Pa za take podvige je Drejček še mnogo premlad in preslaboten; saj se še vsesti ne more v zibki ali se vsaj prevaliti na stran.

Ce bi se Drejček spoznal na uro, bi videl, da se je veliki kazalec že tretjič prepeljal preko plošče kar je sam. Pa on tudi tako dobro ve, da jih danes izredno dolgo ni domov, saj je že tako zelo lačen in ves razkrit in premočen...

A vendar Drejček ni čisto sam v »hiši«. Ogromen črn maček se je pravkar leno pretegnil za zapečkom, se obližnil daleč po smrčku in preskočil na bližnjo mizo. Mrzla peč mu ni godila in je zahrepenel po toplejšem ležišču. Malce se je ogledal naokoli, potem pa je brez obotavljanja skočil k malemu Drejčku v zibalko. Zvil se mu je k nogam v klopčič in zadovoljno zapredel.

Tudi Drejčku je ugajala družba in toplota. Veselo je mahal z ročicami in se smejal. Rad bi segel po črnem tovarišu, pa so bile ročice prekratke. Trudil se je nenehoma in vztrajno segal po njem. Slednjič je nenadno začutil v ročici nekaj mehkega, voljnega; držal je mačka za rep. Krepko je stisnil drobno pest in povlekel žival k sebi. Maček se ni upiral in kmalu ga je Drejček pritiskal nase z obema rokama.

Na Drejčkovih golih, toplih prsih se je maček počutil mnogo udobneje kakor pri nogah, kjer je bilo vlažno vse naokrog. In tako sta bila zadovoljna oba, dokler ni Drejčku težke breme začelo postajati neprijetno: veliki črn maček je bil mnogo pretežak za njegove nežne prsi. Vse težji in neznosnejši je postajal in Drejčku je bilo že neprijetno vroče. Kmalu je vročina postala neznosna in težko je dihal ubogi mali

Drejček. Toda mačku je godilo pri Drejčku in je vneto dalje predel svojo štreno.

Drejčka pa je vse bolj in bolj težilo in dušilo. S slabotnimi ročicami se je zagrebel v gosti mačji kožuh in se skušal otresti dušeče more, pa jo je pri tem le še močneje pritiskal nase in vlekel še višje k sebi. Zdaj mu črna pošast stiska tudi že grlo in se pomika počasi kakor ura, a gotovo kakor smrt proti zariplemu obrazku...

Drejček bi rad zakričal, planil kvišku in stekel k mami... Pa je še premlad in preslaboten. Vsaj zraka bi rad Drejček, vsaj malo zraka, da bo mogel dihati... Oh, kako ga tišči in žge v prsih; vse krog njega je samo ognjeno morje, bliski se vžigajo in strele se krešejo vsevprek...

Tedaj pa je za trenutek vse prestalo in zatnilo v črni temi, ki je objela Drejčka. Toda le za trenutek, potem se je spet žaróči plamen razlil po njem in bolečina se je podesetorila... V sencih mu divje kljuje: raznesti mu hoče prsi

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Koruzni pečenjak. V litru mleka (lahko tudi umetnega) razpustimo 2 dkg kvasa, primešamo pol litra koruzne moke in osolimo. Čez eno uro vmešamo rumenjaka ali dva in 10 dkg sladkorja. (Kajpada žel zelo pridobi, ako ji lahko primešamo dve desetinki litra kisle smetane. Toda to si menda lahko privoščijo le gospodinje na deželi.) Dobro je dodati namesto limonovih olupkov malce limonina. Nato dodamo koruzno moko, mleko in sneg. To zmes ziljemo potem v ponev, v razgreto mast, in denemo v vročo pečico. Ko je pečenjak pečen, ga po možnosti namažemo po vrhu s kakršnokoli mezgo in narežemo na četverkotnike.

Pecivo k čaju si lahko privoščijo le redki. Recept je naslednji: Zgneti v testo 56 dkg presejane bele moke, 25 dkg sladkorja, 3 cela jajca, 6 dkg presnega masla, 1/4 l sladke sveže smetane in 5 dkg jedilne sode. Zvaljaj testo in izreži različne oblike, ki jih speci v pečici. Te vrste pecivo se jako dolgo hrani.

Meso s fižolom. Za tri osebe vzemi 1/4 kg mesa, 12 dkg fižola, 4 dkg masti, 1/4 kg riža in 1 čebulo. Fižol preberi, dobro sperí, 24 ur namakaj in v isti vodi skuhaj. Čebulo fino zreži, v masti zarumeni, dodaj drobno zrezano, osoljeno meso, 1/4 ure praži, dodaj nato izprani riž in 2/3 litra vroče vode. Dobro premešano jed duši pokrito, da se napne riž, nato stresi fižol

in glavo... Drejček ne more več dihati: črna pošast mu leži na obrazu...

V smrtnem krču so se mu zvilí drobni udje, prstki so se do krvi zagreblí v nežne dlani in se stisnili v krčevite pesti, ki še vedno pritiskajo na črno pošast nad obrazom...

Zdaj je Drejčku spet tako lépo: nič več ga ne tišči v prsih, ne kljuje v sencih. Ni več strašnega ognja, bliskov in strel... Zdaj je vse to prešlo in on leži vznak na cunjah pokraj njive; sliši mamin glas in sestrica Metka mu je nanesla kupe cvetlic... Beli oblaki, ki jadrajo nad njim, so danes zlato obrobljeni in na vseh se vozijo drobni krasni angelčki. Vsi kličejo Drejčka in ga vabijo k sebi. In Drejček ni mogel odoleti prijaznemu vabilu. Zamahnil je z drobnimi ročicami mami in sestrici v slovo in poletel med svoje nežne prijateljčke. Posadili so ga med sé na belega konja in razposajeno odjedrali soncu nasproti...

z njegovo juho, katere pa ne sme biti preveč vmes, ter duši jed naprej. Okus izboljšaš, ako pridaš nekaj tenko zrezanega korenja, zelenega peteršilja itd. Dodaj tudi lahko nekoliko gob in presnega masla. Jed je zelo redilna in ne zgubi prvotnega okusa kljub raznim dodatkom.

Krompir ima najboljše snovi tik pod olupkom. zato bi morali jesti le pečen krompir z olupki vred. Francozi, ki se jako razumejo na jedila, pojejo himne pečenemu krompirju, a tudi Slovenci ga imajo radi in Jurčič je napisal kar zgodbo o pečenem krompirju. Torej ne pozabimo na to svojo jed in se je spet oprimo!

Drobni nasveti

Kako odstraniš sledove šivov. Marsikatera gospodinja prenareja obleke. Pri razparanju se pokažejo neprijetni sledovi šivov. Kupi v drogeriji ali lekarni staroznano tinkturo iz konjske mete, pomoči ž njo omenjena mesta in zlikaj. Tekočino uporabljaj nerazredčeno, njen neprijetni duh kmalu zgine. Ako luknjice šivov prvič še ne izginejo, ponovi postopek. Pri občutljivih barvah omoči blago le malo; vendar se zgodi zelo redko, da bi se barva zaradi tinkture spremenila. Tinkturo rabiš lahko za svilen in volneno blago.

Gospodinje, ki so vse dopoldne in še dalje na nogah, so zelo utrujene. Po končanem delu v kuhinji se umijejo in preoblečejo, da se osvežjo. Utrujenost nog pa izgine, ako napravijo nožno kopol 5 do 10 minut v malo mlačni vodi, kateri prilijejo žlico kisa.

Vrvice pri čevljih se rade utrgajo. Če jih zavozljamo, jih ne moremo pret'kati skozi luknjice. Zdaj, ko se zadrge težko dobiijo, je najbolje, ako vzamemo šivanko z močno nitjo v roko in pretrgana končca lepo in trdno zašijemo. Tako vrvice zopet lahko pretikamo.

Naposled sem zaspal. Ko sem se prebudil v svoji široki postelji, je jutranje sonce že svetlo sijalo skozi okno. Iz kuhinje se je razlegalo rožljanje posode in slišal sem Mikejev in Andyjev glas, ki sta odhajala po jutranjih opravkih. Tudi jaz bom moral zdajle v kuhinjo, kjer bom vzel iz rok ženske, ki je bila delila z menoj najglobljo skrivnost življenja, polno skledo slanine in pečenega krompirja. Dan, ki je nastajal, je bil podoben vsem drugim dnevom.

Umil sem se in se počasi oblačil, trudeč se, da bi kar se da zavlekel trenutek, ko bom moral stopiti pred Judito. Naposled sem bil vendarle opravljen, a še vedno sem okleval. Za trenutek sem stopil k odprtemu oknu ter s polnimi pljuči zajel jesenski zrak. Vedel sem, da sem bil blazen. Ko pa sem se zdaj oziral na drevje ob reki, misleč na Lindo, ki je tam spodaj opravljala vsakdanja hišna dela, nato pa pomislil na dekle, ki je spodaj v kuhinji ropotala s krožniki, sem smatral samega sebe za tepca. Vsega zla na svetu so krivi norci in tepci; in ob misli, da zdaj spadam med oboje, sem globoko zavzdihnil...

Vendar je bilo zdaj nesmiselno še dalje premišljevatí o tem. Šel sem doli, v kuhinjo, polno sonca. Judita se je sklanjala nad štedilnikom, ko pa je zaslišala moje korake, se je vzravnala in si pogladila koder s črta. Moral sem zbrati ves svoj pogum, da sem jo pogledal — ona pa je z istim izrazom, z istim glasom kakor vedno, rekla: »Vaša slanina je postala trda; predolgo se je pekla. Zdelo se mi je, da ste že prej hodili po sobi. Ali naj vam ocvrem svežo slanino?«

»Kar pusti, rad imam tudi tako,« sem odvrnil in se ves posvetil svojemu zajtrku.

Razveselil sem se, ko je stopil Mike v kuhinjo. »Krasno jutro,« je zadovoljno dejal. »Ne mislite, da bi morali danes spraviti del zrnja v mlin?«

»Dobro Mike. Takoj po zajtrku bomo naložili vozove,« sem prikimal. »Kje pa je Andy?«

Še preden je utegnil Mike odgovoriti, je Andy stopil v kuhinjo in mračnega obraza izjavil: »Dve svinji sta nam izginili, gospod Filip! Prav tisti dve, ki smo ju mislili zaklati. Ni ju več!«

»Si sinoči zaprl vrata hlevov, Andy?«

»Da, sem. Najbolj čudno pa je to, da so tudi zdaj zaprta. Svinje

si niso same odprle, bile so ukradene. Pa ne mislite, da so jih ukradle zveri. Ljudje so to storili.«

Odložil sem nož. »Res je videti tako. Pa kdo bi to bil? Ne morem verjeti, da bi bili med nami tatovi. Pa tudi ne vem, kako jih bomo spet našli. Vse svinje so si podobne.«

»Z našo Fatty je nekoliko drugače, gospod Filip. Spoznal bi jo izmed sto drugih svinj. Res, ako me je Fatty že od daleč zagledala, je takoj pritekla k meni, da sem jo pobožal po hrbtu. Kar hudo mi je bilo, ko sem mislil na to, da jo bomo zaklali. Ako pa ji je že bilo usojeno, da bo zaklana, tedaj naj bi jo bili vsaj mi pojedli. Takoj po zajtrku bom pregledal vse svinjake in hleve in jo bom klical po imenu. In tisto svinjo, ki bo prišla k meni, da bi jo pobožal, vzamem s seboj, z njeno sosedo vred!«

»Tega ne smeš storiti, Andy. Jako nam bodo zamerili, ako obdolžimo kar vse po čez.«

»To bom prebrisanó izvedel,« je menil Andy. Šel bom kar tako na obisk in kakor slučajno bom začel peti: »Pridi, Fatty, ljuba moja!«

Morali smo se mu smejati. Toda izguba svinj je bila jako resna stvar, ne le zaradi svinj samih, temveč veliko bolj zaradi dejstva, da se je nahajal med nami tat.

»Najprej moramo ugotoviti, ali je tudi drugim kaj zmanjkalo. Z Mikejem se bova danes peljala v mlin; med potjo bova vprašala v vsaki hiši.«

Natovorila sta voz in se odpravila na pot. Opazoval sem obraze vseh, katerim se izjavljal: »Nocoj sta nam bili ukradeni dve svinji.« Na moje veliko veselje se nihče ni čutil krivega. Ko sva prišla do Carterjevih, je Carterjeva Marija pravkar tolažila svojega malega Johna, ki ni našel svojega psička. »Desetčt mu že razlagam, da bo njegov Fluffy že prišel nazaj. Fluffy je komaj leto star in se pogosto potepa.«

»Hočem svojega Fluffya,« je jokal deček.

»Kdaj ste opazili, da psa ni?« sem vprašal Marijo.

»Zjutraj. Vedno je spal zunaj na dvorišču. Gotovo je pretrgal vrvice, pa je pobegnil.« John je še glasneje vpil. »Pa saj pride nazaj. Slišiš, Johna, mati ga že spet kliče. Fluffy, Fluffy... Fluffy!«

Toda Fluffya ni bilo.

Hasan in Fatima

Turška pravljica.

Od vitkega minerata Jusuf-Mohamedova mošejo se je razlegal muezinov klic k večerni molitvi: »Alláh il Allah, Mohammed il ressul muharim!« (Allah je edini in Mohamed je njegov prerok.)

Po večerni molitvi so dvorjani obstopili kalifov prestol.

»Češčen in hvaljen bodi naš gospod, Abd ul Jusuf, najpravičnejši vladar, ki ga je zemlja kdajkoli nosila; kakor daleč potujejo karavane, kakor daleč veje samum, tako daleč doni hvala o njegovi hrabrosti, njegovi milosti in njegovi modrosti.«

Po teh besedah so se dvorjani trikrat priklonili do tal in Abd ul Jusuf jih je pregledal s svojimi sokoljimi očmi. Pomignil je svojemu ljubljencu, mlademu Hasanu, vodji narodne vojske, in rekel: »Kaj ti je, Hasan, moj sin? Tvoje oko je žalostno in tvoja glava nagnjena.«

»Odpusti mi, vsemogočni vladar,« je odgovoril Hasan, ki je imel pridevek »lepi«. »Dobro vem, da se ne spodobi odkrivati svojo boleost kalifu. Odpusti, ako senca mojega pogleda kali sonce v tvojih očeh, toda moje gorje je močnejše, kakor sem jaz.«

»Torej,« razodeni mi, mogoče ti lahko pomagam.«

»Oj, vladar vseh vernikov, meni ni mogoče pomagati. Abner, trgovec s preprogami ima hčerko in zagledal sem njen obraz, ko je veter odmaknil pajčolan; tako ljubkega obraza še nisem videl. Oj, gospod, Fatima je lepa, lepa kakor huriska v paradizu, Fatima je lepa kakor mesečna noč ob robu puščave in jaz jo ljubim z vsem žarom in z vso pekočino svoje duše. Ljubim jo, kakor ljubim Allaha in njegovega namestnika kalifa.«

Kalif Abd ul Jusuf je pazljivo poslušal in rekel:

»Zakaj nisi šel k Abnerju in Fatimo zasnubil?«

»O vladar vseh pravovernikov, gotovo sem hotel Fatimo snubiti. Kupil sem naidragocenejšo preprogo, da bi jih položil pod njene rožnate nožice, vso svojo hišo sem dal preslikati, iz Bagdada sem naročil najlepšo svilo, najkrasnejše rože iz Sirasa, in sem šel k Abnerju, trgovcu s preprogami. Do takrat mi je bil naklonjen, toda žalibog, tisti dan je kupil od potujočega derviša dragocen kamen, kakršnega ne bi mogel preplačati noben knez na zemlji in od tega trenutka misli samo na to dragocenost. Ure in ure predi pred lesketajočim kamnom in se veseli njegovih pisanih žarkov. Klečočega pred dragotino sem našel, ko sem prišel Fatimo snubit. Zasmehljivo me je zavrnil, pokazal na demant in rekel:

»Ali pogrešate še kaj drugega?« sem hotel vedeti.

»Ne, Zakaj to vprašate, gospod Filip?«

»Meni manjkata dve svinji.«

»Ako bi nam izginilo še kaj drugega, bi mi mož pri zajtrku gotovo povedal,« je dejala gospa Carterjeva. In ko jo je otrok spet povlekel za krilo, ga je mirila, rekoč: »Pojdiva, ljubček, pojdiva iskat Fluf-fuja.«

Misli, ki so mi rojile po glavi, mi niso prav nič ugajale. Saj dve svinji sta izginili, psa ni več; vendar ni ravno nujno, da bi bila med obema slučajema kaka zveza. Pa je bilo vendarle čudno... Spomnil sem se tudi Elijevih konj, ki se nikoli nista vrnila.

Pot me je privedla do Lomaxa. Drdranje voza je izvabilo iz hiše dve ženski. Obe sta bili od vina zagoreli v obraz. Hči Edita je odprla vrata in zašepetala: »Dobro jutro.«

»Dobro jutro, Edita,« sem ji odzdravil. »Je doma vaš oče, ali vaš stric?«

»Niste ju srečali? Stric Oliver je ves iz sebe. Naš Adam je mrtev. Prerezan vrat ima.« Dekle si je z robom predpasnika obrisalo oči.

»Adam? Kdo pa je to?« sem začuden vprašal.

»Adam je naš pes, ki smo ga imeli vsi tako radi. Zdaj pa je mrtev.«

Spet so jo obllile solze.

»Tega mi je pa res žal,« sem sočutno dejal.

»Še nekomu drugemu bo žal,« je rekla Edit. »Stric Oliver je vzel svoj samokres s seboj... ako najde nitkova, ki je to storil, ga bo ustrelil, tako je rekel...«

Krenila sva dalje. »Hitro odpeljiva zrnje v mlin, potem bom takoj govoril z Elijem. Stvar ti prav nič ne ugaja, Mike.«

»Veste, kaj mislim jaz?« Mike se je podrgnil po kolenu.

»Mislite Indijance?«

»Hm! Lepa misel, kaj?«

Harryjev mlin se je nahajal na zapadno stran od zadnje hiše ob reki. Takoj za njim se je bočila vzpetina in reka je bila tu dovolj močna, da je lahko gnala mlinsko kolo. Nisva še videla mlina, ko se je izza ovinka prikazala neka ženska, ki je nama v največjem diru pritekla naproti. Zgodila bi se bila nesreča, da se nista konja v zadnjem trenutku vzbela in skočila v stran. Ženska je omahnila na kolena, le za korak oddaljena od sprednjega kolesa. Med tem ko sem

»Norec! Kalifovo zakladnico lahko devetkrat izprazniš, pa še ne bi bil dovolj bogat za hčerko Abnerja, trgovca s preprogami. Pojdi, siromašni berač, in snubi beračevega otroka!«

Sel sem in zdaj je znano moje gorje, tebi, naj-mogočnejši vseh kalifov.«

Abd ul Jusuf, vladar, si je zamišljen gladil svojo lepo, vranje črno brado in rekel:

»Ubogi Hasan, v tem primeru ti ne morem pomagati, ker me ne imenujejo le najhrabrejšega, temveč tudi najpravičnejšega iz rodu Sasanidov, zato ne morem starca prisiliti, da bi ti dal hčerko Fatimo za ženo. Svojo gorje prenašaj ponosno, bodi cel mož. Mogočna je kalifova roka, toda brez moči proti pravici. Pravica Abnerja je, da si svobodno izvoli zeta.«

»Tuje mi je, o dobrotljivi vladar, da bi te zapeljal do krivice in s silo si nočem pridobiti Fatimo za ženo.«

»Tako je prav, Hasan, moj ljubljenc. Prenašaj gorje s ponosno dvignjeno glavo in če te lahko druga ljubezen potolaži, tedaj vedi, da te tvoj vladar ljubi, kakor lastnega sina.«

Hasan je prekrizal roke čez prsi, se globoko priklonil in žalosten odšel.

Zamišljen je gledal Abd ul Jusuf za njim in stopil v svojo delovno sobo. Ko se je vsedel za veliko mizo, je zažumela dragocena biserna zaveza in je vstopil Abner, trgovec s preprogami. Z vdanim priklanjanjem se je približal vladarju.

»Kaj pa je tebe tako pozno privedlo k meni?« je vprašal kalif.

»O, vladar vseh vernikov, s pravico te ne imenujejo najmodrejšega iz rodu Sasanidov, temveč tudi kot strokovnjaka poznavača zlahtnih kamnov. In tako sem se danes predrznil stopiti pred tebe in ti pokazati dragotino tako izredne lepote, kakršne tvoje oko gotovo še ni videlo, in te prosim, da jo oceniš.«

»Sedi,« je zapovedal kalif.

Abner je vzel iz žepa črno skrimjico iz ebe-rovine in jo odprl. Na rožnate rdeči svili se je blestel demant izjemne velikosti in čistote. Obrus je bil plemenit in lep in žarki sveč so se tisočkrat lomili. Molče je vzel kalif demant v roko in zamišljeno opazoval dragocenost; toda nobena beseda začudenja se ni zganila na vladarjevih ustih.

»Kje si dobil ta kamen, Abner?«

»Neki derviš, ki mi je mnogo hvaležnosti dolžan, mi ga je prinesel iz Indije, toda ni ga hotel prodati, čeprav sem ga prosil in zaklinjal. Naposled mi ga je le odstopil za deset mošenj težkega zlata, toda vreden je tisočkrat več.«

Kalif je resno gledal Abnerja in rekel:

»Dervišu vrni kamen, ker je ponarejen!«

Smrtno bled se je stavec opotekel in rekel:

»Ni mogoče, ti se šališ, mogočni kalif!«

Mračno je odgovoril kalif:

»Ne, ubogi Abner, ne šalim se, toda ti samega sebe varaš, ako misliš, da je ta košček stekla kaj vreden. Derviš te je preslepil, zato kupčijo ukini!«

»To ni mogoče, o moj vladar, derviš je neznan kam odpotoval.«

»To je dokaz njegove krivde in nepoštenosti.«

»Ali je res kamen ponarejen, mogočni vladar?«

»Pokličal bom svojega velikega vezirja, on pozna dragotino tako dobro, kakor jaz.«

Kalif je udaril z malim kladivom na bakreno ploščo in črni suženj je vstopil:

»Pokličj Ibrahima, mojega velikega vezirja!«

Kmalu je prišel poklicani stavec s snežno belimi lasmi in modrimi očmi. Njegov pogled je takoj opazil zamišljen vladarjev obraz in razburjenega Abnerja.

»Reci, Ibrahime, ali je ta kamen pristen?«

Vezir je vzel kamen v roko, ga obračal na vse strani, vzel povečalno steklo iz gube svojega plašča in rekel po kratkem preudarku:

»Dosljej mi ni bilo znano, da se dajo demanti tako dovršeno ponarejati. Ta kamen je brez vrednosti!«

Jokajoč je vrgel Abner kamen na tla in naglo odšel.

Kalif je previdno pobral dragotino in rekel:

»Zdaj veš, Ibrahime, kaj znore beseda vladarjeva, Abner ji je verjel in nedolžni kamen zavrgel.«

Naslednji dan je sedel Abner, trgovec s preprogami, sključen in nesrečen pred svojo trgovino, ko se mu je približal mladi, lepi Hasan, kalifov ljubljenc.

»Bodi pozdravljen, Abner!«

»Izginil,« je zakričal stavec. »Kaj si me prišel tudi ti zasmehovat? O, jaz nesrečni norec, da sem verjel goljufivemu dervišu! Hasan le smeje se beračevi hčeri osivelega, obupanega Abnerja!«

Vladarjev ljubljenc je položil roko na starčevu ramo in rekel s svojim mehkim glasom:

»Nisem te prišel žalostit. Vem, da si mnogo zgubil, toda vse se da nadomestiti!«

»Nadomestiti, da, ako bi bil tako mlad, kakor si ti, Hasan!«

»Sprejmi mojo mladost, Abner, daj mi svojo hčerko Fatimo za ženo, potem se bom boril in delal za nas vse.«

Stavec je glasno zajokal in objel Hasana kakor svojega sina.

Abnerjeva hčerka, lepa Fatima, je praznovala poroko s Hasanom, ljubljencem kalifovim. Bila je tiha, skromna svatba, ki je pristojala obubožanemu trgovcu. Le malo svatov je sedelo pri preprosti gostiji, ko se je sijajen spreved blizal Abnerjevi hiši. Na čelu je jezdil vranca kalif

jaz miril konja, je Mike skočil z voza in jo dvignil. Bila je Hana Wrightova, hči kvekerja Craneja, ki se je bila na griču pred Fort Outpostom poročila s Harryjem Wrightom. Branila se je Mikejeve roke, ki ji je hotel pomagati in je tako presunljivo zakričala, da sem se za trenutek spomnil tistega davnega jutra, ko je bil obešen kovač Shad in je neznana ženska glasno zakričala, ko so mu nadeli zanko okrog vratu. Isti brezup, ista blazna groza je zvenela iz tega glasu...

Sedel sem na vozu in nisem mogel drugega kakor da sem na vso moč vlekel za vajeti, kajti konji so pobesneli spriču groznega vpitja tik pred njimi in so mi hoteli uiti.

»Ostani pri nji... jaz bom pognal do ovinka pa se vrnem,« sem zaklical Mikeju. Ko sem privozil do vznožja griča, se mi je posrečilo, da sem pomiril konje in jih ustavil. Vajeti sem čvrsto privezal za drevesno vejo. Potem sem na vso moč tekel nazaj. Mike se je še vedno trudil, da bi zadržal vpljočo in branečo se žensko.

»Blede se ji. Niti ene pametne besede ne spraviš iz nje,« je rekel Mike.

»Saj ste vendar zdravnik, Mike. Vedeti morate, kako ji boste pomagali.«

»Hitro mi prinesite malo mrzle vode!«

S svojim klobukom sem zajel iz reke vode in jo pljusnil v Hanin obraz. To jo je spravilo k sebi, utihnila je, zmedeno je strmela v naju in mrmrala: »Harry je mrtev.«

»Se je utopil?« sem naglo vprašal. Morda je padel v reko in utegnila bi mu še pomagati.

»Ne. Za... zaklali so ga, kakor... kakor svinjo. Bože... o, Bože!«

Brezup, ki je zvenel iz tega pridušenega krika, je bil še strašnejši od prejšnjega presunljivega kričanja. Hana si je zakrila z rokami spačeni obraz.

»Prav je tako,« sem rekel, obrnjen k Mikeju, »le jočite, ubogo dete to vas bo pomirilo.«

Dolgo je Hana jokala, tako dolgo, dokler ji ni usahnila poslednja solza. Nato smo krenili proti Lomaxovi hiši, ki je stala blizu in z Mikejem sva vsak z ene strani podpirala ubogo žensko.

Abd ul Jusuf, poleg njega Ibrahim, veliki vezir. Njima je sledilo mnogo sužnjevc z darili.

Vladar je skočil s konja in hitro stopil čez prag.

»Alahov blagoslov naj rosi na tvojo hišo, Abner, in na ljubeči se poročni par, na Hasana in Fatimo,« je pozdravil kalif.

»O, vzvišeni vladar, kako naj se ti zahvalim, da si prestopil prag revnega moža?«

»Revnega moža, Abner? Mislim, da še nikdar nisi bil bogatejši, kakor danes, ko ti je Alah pripeljal najboljšega vseh sinov. V imenu Alahovem sem prišel tudi jaz, da te obdarimo.«

Kalifu je dal veliki vezir Ibrahim tri skrinjice. »Hasan, moj ljubljeneč, sprejmi te nize biserov, katere je nosila moja mati, in jih položi okrog vratu tvoji ženi, ko bo odgrnila pajčolan.«

Kalif je odprl drugo skrinjico in rekel: »Ta z lahtnimi kamni okrašen meč dam tebi, Hasan, in te imenujem za drugega poveljnika svojih čet. Vodi jih k zmagi!« In vladar je objel svojega ljubljence, Hasana.

»Poslušaj, Abner, tu je tvoj demant in vedi, da je pristen in neprecenljive vrednosti. Odpusti mi grenki nauk, ki ti ga je dal kalif. Takoj sem spoznal njegovo visoko vrednost, opazil pa tudi, da je tvoje srce ob njem otrdelo za vse dobro in lepo okrog tebe, in sklenil sem, da te ozdravim.«

Abner se je sklonil pred kalifa in poljubil rob njegovjega plašča.

»Odpusti, najmodrejši vladar! Razumem te, toda zakaj je tudi tvoj veliki vezir Ibrahim trdil, da je kamen ponarejen. Ali je najinemu pogovoru prisluškoval?«

Smehljaje se je odgovoril veliki vezir:

»Ne, toda stari, v časti in delu osiveli dvorjani se ravna vedno po izrazu obraza svojega vladarja. Ko sem ostopil, sem takoj opazil tvojo razburjenost in mračni pogled mogočnega kalifa. Vedel sem vse in govoril tako, kakor je želel vladar.«

Kalif se je poslovil z besedami:

»Alah naj blagoslovi tvojo hišo in tvoj bodoči rod.«

Misli

Vsako bi si rad podaljšal življenje. Ne ve pa, da je vsa skrivnost v tem, da si ga ne skrajšamo.

***

Sala vse izgubi, če se šalivec sam smeje.

***

Če radosti pretiravamo, se izpremenimo v bolesti.

***

Beseda lahko izžareva več toplote kakor ogenj v peči.

***

Kadar začnejo zaljubljeni misliti, takrat napravijo največjo neumnost.

»Sinoči se je to zgodilo,« je začela pripovedovati Hana, ki se je nekoliko pomirila. »Naš pes je kar naprej lajal, Harry je menil, da se je morda prikrdala lisica h kokošim. Vstal je in stopil ven pogledat. Do zajtrka se vedno ni vrnil; čakala sem in čakala, potem sem ga šla iskat.« Spet je zahlipala, vendar je čez trenutek nadaljevala: »Saj veste, kako težko najdeš človeka v gozdu. Najprej sem našla psa, imel je prerezan goltanec, potem pa... potem sem našla Harryja. Skalpirali... so ga... in... strašno so ga razmrcvarili.« Spet jo je žalost zlomila, morali smo se ustaviti. Ženski, ki je toliko pretrpela, je težko reči kaj tolažilnega... Naposled smo zagledali Lomaxovo hišo; brata sta se pravkar vračala domov. William je bil videti nesrečen, Oliver čemeran. V roki je imel puško.

Takoj sem rekel: »Zdaj vemo, kdo vam je ustrelil psa, Oliver.« Ta mah sta stopili iz hiše gospa Lomaxova in Edita in ko sem ji v naglici povedal, kakšna strašna nesreča se je pripetila, sta tolažeč odvedli Hano v hišo.

Zdaj sem vprašal Oliverja: »Imate dve puški za naju?« Prikimal je, stopil v hišo in se takoj povrnil z dvema puškama, smodnikom in svincem. Molče smo se odpravili proti Harryjevemu mlinu. Prišli smo do mojega voza, a sem ga pustil tam, kjer je bil, kajti zdaj bi bilo nesmiselno, spravljati zrnje v mlin. Zdaj smo prišli do mlina, prekoračili smo dvorlase in stopili skozi odprta kuhinjska vrata. Bili smo ginjeni, ko smo zagledali snažno pogrnjeno mizo za zajtrk.

Nekaj korakov od hiše se je začel gozd. Med brezami in macesni smo utirali pot skozi goste grmovje. Naposled smo naleteli na mrtvega psa. Iz ust mu je kapljala kri na rumeno dlako.

»Ravno tako so obdelali našega Adama,« je s pritajeno jezo rekel Oliver. »Najboljšega, najzvestejšega psa, kar sem jih kdaj imel.«

Previdno smo šli dalje, dasi nismo imeli razloga za kako posebno previdnost. Indijanci so brez dvoma vedeli, da njihovo dejanje ne bo ostalo nezaznovo, zato ni bilo verjetno, da se bodo zdrževali na kraju zločina. Pa smo se navzlic temu zdrznili vsakokrat, kadar je zapokala veja in smo brž naperili puške, kadar smo zaslišali prutanje kake ptice.

Potem smo našli Harryja, ki je bil še včeraj krepak možki, ki se je tako od srca veselil, ko se je prvič zavrtelo kolo njegovega

DOMAČE NOVICE

* **Izboljšana prehrana v novem letu.** Dnevnik so te dni objavili važne podrobnosti o novem načinu delitve racioniranih živil. Ta navodila je pač vsakdo prebral z največjim zanimanjem in zadoščenjem. Zlasti važno je povečanje dnevnega obroka kruha ali moke. Posebno delovni sloj dobro odreže, kar je vsekakor na mestu. Prav tako je poskrbljeno za otroke, za bolnike, zavodarje in za noseče žene. Izboljšana prehrana kaže uspehe velikega prizadevanja naše prehranjevalne oblasti in veliko naklonjenost nemških oblastev. Je najčistnejši dokaz, da se pričinja učinkovita borba zoper veliko podtalno zlo sedanje vojne, zoper črno borzo. Je pa s tem tudi podan dokaz, da se stanje prehrane kljub petemu letu vojne stalno boljša in da je blokada zunanjih velesil dosegla popoln poraz.

* **Koledarske posebnosti novega leta.** Novo leto 1944 je prestopno leto. Začelo se je s soboto, končalo pa se bo z nedeljo, kar se precej redko primeri. Imelo bo 53 nedelj in 54 tednov. Letni vladar je Saturn, ki je za Jupitrom največja zvezda premičnica. Letos bosta dva sončna mrka, ki jih pa v Evropi ne bomo videli.

* **Vodnikova družba želi vsem svojim ustanovnikom, sotrudnikom, poverjenikom in članom zdravo in srečno novo leto 1944!**

* **Nakazila usnja čevljarjem za mesec januar 1944** bo izdajal Pokrajinski gospodarski svet v Ljubljani iz tehničnih razlogov šele od dne 7. januarja 1944 dalje.

* **Slovenske oddaje v tržaškem radiu** se vrste vsak drugi dan in sicer na lihe dni v mesecu, to je 1., 3., 5. itd. Na sode dni (2., 4., 6. itd.) so enake oddaje v hrvaščini. Oddaje so namenjene slovenskemu prebivalstvu v Primorju in na Gorškem Organizacija je poverjena poveljstvu slovenskih narodnih straž v Trstu.

* **O žumberških komunistih** poročajo iz Metlike, da so se posebno izkazali, ko so prišli v noči od 9. na 10. decembra v Metliko ropat trgovine in stanovanja. Preklinjali so, kričali, razbijali ter hoteli odnesti prav vse blago in ves denar. Na vesti imajo mnogo umorov. V prepadih in jamah okoli vasi Drage bi se našlo veliko slovenskih grobov. Mnoge so žumberški komunisti po mučenjih pometali v jame, kakor so povedali tisti mobiliziranci, ki se jim je posrečilo pobegniti od komunistov. V Metliki so žumberčani pripovedovali o nekem 15 letnem fantu iz Drage, ki je zaklal že nad sto ljudi. Obojenca privežejo na kol ali na drevo, mladi rabelj pa ga nato zbada z nožem, da žrtev v mukah izkrevavi, nato pa jo vržejo v prepad.

* **Izpuščenl jetniki.** Glavni vodja oddelkov SS v Trstu dr. Radetzky je za božič velel izpustiti iz tržaških zaporov 70 slovenskih jetnikov, doma iz okolice Gorice. Zapreti so jih dale italijanske oblasti. Nemci pa so ugotovili, da so ti ljudje nedolžni. Vsak izmed jetnikov je dobil od dr. Radetzkyja še darilo zase in za družino, vredno vsaj 700 lir. Slovenci so se toplo zahvalili.

* **Ukinitev potniškega prometa na progi Ljubljana—St. Veit Weichseldorf.** S takojšnjo veljavnostjo je bil ukinjen civilni potniški promet po železnici na progi Ljubljana—St. Veit Weichseldorf. Prehod civilnih potnikov preko meje je dovoljen samo po državni cesti Ljubljana—St. Veit Weichseldorf.

* **Smrt ugledne gospodinje.** Na Silvestrovo je umrla pri svoji hčerki v Ljubljani tašča pokojnega bana dr. Marka Natlačena, gospa Neža Vilfa nova, po domače Rogovilčeva mama s Crnuč. Zadnja leta je stanovala pri hčerki gospe Natlačenovl. 12. t. m. bi dopolnila 84 let. Bila je zgledna slovenska mati in gospodinja.

* **Zajeti terenci.** Domobrankska posadka pri št. Joštu nad Vrhniko je prejšnji teden zajela v bližini Zirov devet komunistov. Skrivali so se v jami, ki so jo izkopal pod kozolcem. Vsi zajeti komunisti so bili prosluli terenci, ki so pri zaščitanju obširno razložili svoje dosedanje početje in pojasnili marsikateri umor. Zlasti je bilo pojasnjeno, da je Barbarčev Pavle iz tamošnjih krajev eden največjih morilcev med komunisti. Preiskave so v teku.

* **Iz Puštala pri škofji Loki** poročajo, da je tri dni pred božičnimi prazniki prišla tja tolovajska družina ter vas obkolila. S seboj so odvedli vse za orožje sposobne moške, pustili so samo pohabljeni in bolne. Prišli so tudi v neko hišo, kjer je mladi gospodar pravkar pestoval svojega poldrugo leto starega otročička. Zraven moža je stala preplašena žena. Komunisti so moža pozvali, naj gre z njimi v hosto. Mož je odgovoril, da danes ne more, ker ima še to in ono delo, da pa jutri gotovo pride. Tedaj je komunistični komisar potegnil samokres in moža ustrelil v glavo. Nesrečnež je padel z otrokom vred. Očetova kri je obilila otročička, možgani pa so obrizgali nesrečno mater. Nato so tolovaji odšli, kakor da se ni nič zgodilo.

* **Pri Črnem vrhu nad Hotederšico** je nemška in domobrankska posadka iz Logatca presenetila močno skupino komunistov in jo uničila. Predalo se je 80 komunistov, ostali pa so se borili še naprej in jih je 40 padlo v boju. Najtrdovratnejši so vztrajali v dveh hišah, kjer so bili uničeni od napadalnega ognja. Teh je bilo okrog 30. Poleg teh je padlo še 12 komunističnih civilistov. Med dokončnimi borbami je bilo ujetih še 10 komunistov. Število komunističnih izgub torej znaša 160 borcev in 12 drugih banditov. Na nemški in domobranski strani je bil samo en mrtev, trije pa lahko ranjeni.

mlina, ki si je z lastnimi rokami postavil hišico in izoral zemljo za njo, ki je, radostno žvižgaje in prepevaže mlet dobro zrnje in ki je v prvem svitanju današnjega dne vstal, da ga je doletela taka smrt. Nož, ki je obema psičkoma prerezal goltanec, se pri Harryju ni zadovoljil s takim usmiljenim načinom usmrtnitve. Harry je bil strahovito razmrcvarjen, kakor nam je bila že povedala Hana, da smo nehota odvrnili poglede od njega...

Slekel sem suknjič in ga pregrnil preko žalostnih ostankov. Potiho sem rekel: »Nima smisla, da bi ga nosili od tod. Prosim vas, Mike, prinesite lopato od njegove hiše. Utrujen sem.« Spustil sem se na tla, ne toliko zaradi utrujenosti, temveč ker mi je prihajalo slabo.

Ko se je kmalu nato Mike vrnil z lopato, smo izkopal grob in po kratkem oklevanju spustili vanj Harryjeve zemeljske ostanke. In ko smo nato pokrili truplo z mehko, vlažno zemljo, sem spoznal, kako dobra je zemlja, ki nam daje hrano, potrebno za življenje, ki potpekljivo nosi vsa bitja, naposled pa jih milostljivo pokrije. Komaj pred nekaj minutami je bilo Harryjevo truplo nekaj, kar smo z grozo gledali, zdaj pa je bilo vse zakrito, lahko bi človek šel preko njegovega groba, ne da bi slutil, kaj leži v njem...

Oliver Lomax je dvignil svojo puško in rekel: »Bog naj se usmili tvoje duše, Harry Wright: maščevali te bomo!« Vedno sem mislil, da je Oliver hladen in trdosrčen človek, poslej pa mi je bil drag.

Vrnili smo se k mlinu in pogledali, ali je pri hiši živina, ki bi nas potrebovala. Toda morilci niso ničesar pustili. Nič čudnega torej, da je pes tako dolgo lajal!

»Gotovo ni bil en sam tat,« sem dejal, ko smo šli nazaj proti naselbini. »Mlin in moja hiša ležita na dveh nasprotnih koncih doline in vaša hiša, Lomax, leži v sredini. Nič kaj ni prijetna misel, da smo vsi lepo mirno spali v svojih posteljah, ko je bil ponoči neposredno pod našimi okni izvršen ta rop. Nemara smo storili napak, da smo si postavili hiše tako daleč vsaksebi. Postaviti bi si jih morali bolj skupaj, kakor so to storili ljudje v Fort Outpostu. Bog vedi, ali niso Pikejevi in Cranejevi tam gori pri Ožini vsi mrtvi.«

»Stražiti bomo morali,« je predlagal Oliver. »In takoj moramo sklicati ljudi k sestanku, da se posvetujemo, kaj naj storimo.«

(Nadaljevanje)

Ljubi kruhek — nekdanj in danes

Kuge, lakote, vojske, ognja, potresa varuj nas, o Gospodi! Tako se zateka ljudstvo k Bogu v litanih vseh svetnikov. Po Bitnju in Smartinu je l. 1624. razsajala strašna kuga, ki so jo zanesli z Ogrskega zaradi vojske sprva v Kamnik in okolico, od tam pa tu sem. Pobrala je kuga mnogo ljudi.

Poleg osamelega gradiča v St. Petru, oddaljenem kakih deset minut od Smartina pri Kranju, stoji kapela sv. Petra, čigar oltar ima letnico 1768. Zalosten spomin vzbuja tabla, kjer bereš, kako hudo se je godilo ljudem ob času lakote. Po zelo slabi letini l. 1815. je nastala v naslednjem letu lakota. Stradajočim so kuhali »rumfordsko« juho tere jo delili s korcem, ki ga še dandanes hranijo na zidu obešenega v spomin. V tistih težkih časih so ustanovile nekatere občine javne kuhinje, kjer so pripravljali in delili »rumfordsko župo«, tako imenovano po angleškem lordu Rumfordu, ki jo je iznašel. »Novice« l. 1847 poročajo o tej juhi, da izda tolikanj, da more maselce, ki je veljal za krajcar, preživiti zdravega človeka za štiri in dvajsete ur. Tako juho so pripravljali iz vode, jesiha, krompirja, graha, ječmena in kruha. S tako juho se je rešilo mnogo ljudi smrti. Drugod spet so mleli lubje in posušeno travo. Tej

zmesi so priložili majhne količine moke. Taka prehrana je seveda povzročala razne bolezni, kakor vročinsko bolezen, legar, grizo itd. Smrt je bila edina rešitev.

V štirinajstem stoletju, in sicer v letih 1315. do 1317. je vladala v Evropi tako strašna revščina, da preprosti človek nikdar ni videl kruha in si je pripravljajl jed iz zmlete brezove skorje in kuhane repe. Ljudje so umirali od lakote, ker tudi takih jedil niso imeli. Vzrok največjih skrbi in dram človeštva je bila tedaj lakota. V tridesetletni vojni je Nemčija izgubila skoraj tretjino prebivalcev zaradi lakote, ker ni bilo kruha, glavne ljudske hrane. V francoski revoluciji so ženske napadle konvent (revolucionarno skupščino) in na ves glas kričale: »Kruha nam dajte!»

Današnji kruh je izum industrije, kajti pravadni kruh je bil siv, suh, poln ječmena in ovsa. Naš kruh je redilen, ker vsebuje vitamine, ki so v otroh. Tako imamo dandanes enoten kruh, glavno hrano tejakov in delavcev. V starem Egiptu so jedli kruh zgolj bogataši, dočim je revno ljudstvo natepavalo ovsenjaka. Mnogi starejši ljudje pri nas na kmetih se takega ovsenega kruha še dobro spominjajo.

Pomen vrtnička v sedanji vojni

V vojnih časih, ko je borba za vsakdanji kruh najhujša, se šele učimo spoznavati pravo vrednost zemlje in vrta. V prejšnji svetovni vojni je Nemec Schröder ustanovil poseben odbor, ki je navduševal meščane, naj prično saditi in gojiti povrtnino v malih vrtovih. Kmalu so zrasi številni vrtovi po predmestjih velikih mest in njegova zasluga je da je rešil marsikatero družino in mesto pred najhujšo lakoto. V okolici Dumaja, pa tudi po drugih večjih mestih, smo našli vrtove v prejšnjih letih na ostanke teh vrtov, ki pa so bili povečini zanemarjeni. Nova svetovna vojna pa je zopet pripravila meščane, da so zadelj rovnico na ramo in šli na delo. Pa mi? V zadnji vojni so Schröderjevi vrtovi zrasi tudi v ljubljanski okolici. Posebno veliko jih je bilo pod Rožnikom, na Viču, v šiški, na Rakovniku, pa tudi na Barju so pridni meščani prekopal in zasadili s krompirjem zeljem ali z drugo povrtnino marsikatero njivo. In ali bi ne bilo prav, da bi si že letos poskrbeli tudi mi vsak svoj košček zemlje kjer bi pridelali vsaj najpotrebnejšo povrtnino? Lani in letos je družstvo »Mali gospodar« razdelilo precej mestnega sveta svojim članom, vendar to ni bilo zadosti. Mestna občina je zato oddala letos več svojih parcel družinam v obdelavo. Obdelovalci so bili letos bolj izkušeni kakor lani, pridelek pa je jako različen, kar je seveda razumljivo, ker je pač različna tudi zemlja, različno je gnojenje in obdelovanje. Vsekakor pa je obdelava vrtov v Ljubljani in bližnji okolici zlasti letos zelo važen prispevek k prehrani ljudi in živali. Izkušnje so od leta do leta boljše in tako bo gotovo marsikatera družina ostala na svoj vrtič z ljubeznivo navezana tudi še po vojni. In gotovo se bo obdelovanje po možnosti lotil še marsikdo, ki doslej tega še ni storil.

Ce hočemo iz vrta dobiti čim več polnovredne povrtnine, moramo zemljo temeljito obdelati. Obdelovanje se vrši na več načinov. Tako prst rahljamo, drobimo, lopatimo in rigolamo. Ce hočemo postaviti vrt na še neobdelan svet, je potrebno, da jeseni ali še tekom zime zemljo prerigolamo. Boljšo zemljo rigolamo tako, da vrtno plast zemlje preobrnamo, spodnjo neživo zemljo pa na mestu le prerahljamo. Lahko pa rigolamo tudi na ta način, da pade prva živa plast na dno, spodnjo pa vzdignemo na površino. To delamo na že izrpani zemlji. Glavno pri rigolanju pa je, da zemljo izdatno pognojimo z dobrim hlevskim gnojem ali kompostom. Gnojlo pa ne smemo podkopavati na dnu, kjer navadno zaradi pomanjkanja zraka zогljeni in ga tudi koreninice rastlin ne morejo doseči. Gnoj polagamo med posamezne brazde, da ima zrak dostop in se tekom zime razkroji in prepoji zemljo. Vrtni zemlji pa navadno primanjkuje apna, ki ga ji dodajamo v obliki ometa, cestnega prahu ali sprhnene apna. Apna in hlevskega gnoja pa ne smemo skupno trositi. Ce gnojimo jeseni s hlevskim gnojem, potresamo apnena gnojila pomlad. Sploh moramo skrbeti, da pri rigolanju zemljo čim bolj izboljšamo, to se pravi, da ji nudimo vse one snovi in sestavine ki ji primanjkujejo. V dobro rigolani zemlji se zaradi rahlosti, sonca, vode, mraza, ledu in mikroorganizmov pretvorijo v hranilne snovi vse one sestavine, ki bi drugače ostale mrtve.

Tudi pri lopatanju (štihanju) gnojimo na podoban način, da polagoma gnoj na brazde in ne na dno. Kakor po rigolanju tudi po lopatanju zemlje ne grabimo in ne ravnamo, marveč jo pustimo v grudah, da dobro premrzne. Na tako zemljo vplivajo sonce, sneg, veter in zmr-

zal, ki so najboljši vrtnarji. Pod tem vplivom se zemlja razdrobi in postane rahla in plodna. Mikroorganizmi, ki imajo nalogo presnavljati mrtve snovi v hranilne sestavine, žive in se razmnožujejo najhitreje le v dobro obdelani zemlji.

Zato naj ne bo nikogar med nami, ki bi v teh težkih časih zanemarjal svoj vrt in zemljo. Z delom na vrtu pomaga vsak posameznik najprej sebi in svoji družini, posredno pa tudi ostalim ljudem.

Kolednica

Narodni motiv

Trije kralji hodimo,
zvezdo s sabo nosimo,
Gašpar, Miha, Boltežar,
Hišni oče, gospodar,
Bog daj dobro srečo vam,
hlev rejen in poln hram,
hišna mati, gospodinja,
naj se zdravje k vam udinja,
pri družini naj ostane
in od hiše se ne gane.

Vsi bodite dobre volje,
Bog naj blagoslovi polje,
dá stoteri sad pšenice,
z grozdem obloži gorice
in nad okni hišno brajdo,
razeveté dišečo ajdo,
da vesela bo čebela,
imela v panju dosti dela.

Mirne vam želimo čase;
zdaj pogledjte, če klobase
v dimnici še končate niha,
rad bi spravil ga naš Miha,
na vogalek poprtnjaka
pa veseli Gašpar čaka,
za peharček jabolk v dar
prosi vas kralj Boltežar.

Polna nasa je bisaga,
radi gremo zdaj od praga,
zvezda nam bo pot kazala,
upanje v srcé prižgala,
svetla misel, dobra volja,
je kolednica najbolja,
ta naj vedno z vami hodi
in življenja pota vodi.
Hišna mati, gospodar,
Bogu hvala za vaš dar!

Mara Tavčarjeva.

DVE LASTNOSTI

- Ti si še mlad in ne veš, da mora vsak človek imet dve poglavni lastnosti.
- Kateri pa sta to?
- Poštenost in modrost.
- A kaj je poštenost?
- Poštenost je: naj stane, kar hoče, ti moraš vselej izpolniti, kar si obljubil.
- In modrost?
- Modrost je, če nikomur nič ne obljubiš.

Zdravko Ocvirk:

Utrinek sreče

»Jutri,« je rekla. »Jutri, ko bo večer in bo umrlo sonce na nebu, pridi, da boš luč, ki bo svetila moji samoti.«

»Kako da me vabiš, ko te niti ne poznam?« sem jo vprašal.

Ona pa ko da je preslišala moje vprašanje, je nadaljevala: »Pridi in odprla bom okno in bom govorila s teboj besede, ki zadržane že dolgo čakajo v meni.«

»Zakaj prav jaz?« sem jo ponovno vprašal.

»Kaj naj bom jaz tebi?«
»Jaz sem hrepenenje, ki zapuščeno umira,« je pojasnjevala. »In ti si tisti, ki je ganil mojo samot. Če prideš, bo netzpetna pesem v mojem srcu dobila poslušalca. Zato pridi!«

»Fridem. Prav gotovo pridem,« sem hitel: »In daj Bog, da bi bil že kmalu ta jutri.«

Kadar je človek sam in mu je vsaka stvar enako daleč, vsaka beseda enako blizu, pristane na vse, pa naj bo žalost ali veselje. In to deklet, to lepo deklet, ki te vabi, je vendar sreča. Zakaj naj bi se mu torej danes ne zdelo vse krog njega lepše, kakor kateri koli drugi dan?

»Jutri torej,« sem si ponovil. »Jutri bo moj danes, današnji dan pa lahko vržem stran kakor ogorek cigarete.«

Šel sem v park med kostanje. Drevesa so se čudo lepo odražala v gladini ribnika, moje oči pa so bile slepe za vso to lepoto.

»Jutri torej,« sem si ponovil in nisem se ustavljal, ko so me ogovarjali znanci. Prižgal sem cigareto in se napotil domov.

Nisem se več spraševal, kdo je, ki me tako goreče vabi, zakaj vedel sem že, da je ona tista, ki mi je bila že od davnaj odločena, da mi bo stopila na pot. Njene lepe oči so mi kot dva svetla plamena gorele v duši in ne daj Bog, da bi ugasnile.

Zdaj je večer in moji plahi koraki so namenjeni k njej. Zakaj tako trepeče srce, ko prihajam v njeno bližino? Mar ni to sreča imeti cilj in biti zaželen, ko je človek v zapuščenosti tako reven.

»Stoj! Si mar tak berač, da bi prosjačil ljubezni?« sem zadržal korak. »Kaj ni samota lek za tvoje bedno življenje? Pojdi domov in zagrnj okna. Ugasni luč in se razjoči!«

»Komu naj koristijo moje solze?« sem se spet opogumil. »Ce ne zaradi sebe, že radi nje moram ugoditi njeni prošnji. Grem,« sem sklenil in stopil pod okno.

»Vedela sem, da boš prišel,« je šepetala skozi okno. »Kako pa bi mogel drugače!«

Molčal sem. Kaj pa naj bi rekel!

»Prišel si, ker si moral priti,« je nadaljevala, »in zdaj sem srečna. Saj nisi ugodil sebi, le meni na ljubo si tu. O, kako sem te čakala, da bi ti vedel. Bolj ko vsaka zgovornost izpričuje tvoj molk, da si tu le zaradi mene. Hvala ti.«

Še sem molčal, a zdaj sem že vedel, kaj naj bi ji rekel.

»Vem,« je nadaljevala, »še vedno te muči vprašanje, zakaj sem povabila prav tebe. Poslušaj! Tvoje oči so bile, ki so me vabile, ne ti. Tvoja plahost bi tega nikdar ne zmogla. Uzrla sem te in že sem vedela: prišel bo, samo da mu namignem, zakaj človek, ki je tako sprt s samim seboj, bo šel s prvim vetrom, pa naj zapiha od koder koli. Podoben je roži, zasajeni ob poti, ki jo utrga vsak, komur se poljubi.«

»Zdaj sem tu in stori z menoj, kar ti je drago, samo ne muči me,« sem jo prosil. »Zakaj mi očitaš plahost, ko pa sem vendar junak, ker sem premagal samega sebe!«

»Hvala za te besede,« je govorila. »Še bolj hvala pa za tvoj prihod. Zdaj, ko si tu, vem da sem le tebe čakala, zato stopi v mojo sobo in bodi moj gost.«

Ko je zaprla vrata za mano in sva ostala v sobi sama, sem bil ves prevzet od njene bližine. V temi večera sem poskal njeno roko, nalahno sem jo privel k sebi in kakor tat sem kradel poljube. Ves prevzet nepojmljive sreče sem pil iz čaše radosti.

Nisem več spraševal, kdo je, ki se tako opojno privija k meni, želel sem le, da bi nikoli ne minil ta večer. Kakor blazen sem poljubljaj oči in lase, in ko sem odhajal, sem poljubil celo prag, na katerega je stopila njena noga k slovesu.

Danes poljubljaj misel nanjo in vsako minuto, ki sem bil ob njej.

Sovražim pa smrt, ki mi jo je vzela, zakaj zdaj sem bolj ubog ko kdaj koli poprej.

SMEŠNICE

KONČNO IMA LE PRAV

Strog vseh učilski profesor prava Hren prerešava znanje mladega kandidata Lenuhoviča.

»Recimo,« prične svoje vprašanje profesor, »da imate vi nevesto in jaz vam jo zapeljem. Kakšen delikt je to?«

»Zakonolom,« odgovori kandidat.

Profesor se razburja: »Vi pač n ste razumeli mojega vprašanja, zato vam ga ponovim: Recimo, da imate vi nevesto, ki vam jo jaz zapeljem. Kakšen delikt je to?«

»Zakonolom,« ponovi kandidat.

»Toda jaz govorim o vaši nevesti. Vi vendar n ste očmenjeni!«

»Seveda ne, toda vi ste poročen!...«

NI ČUDNO

Učitelj: »Tvoja domača naloga o oslu, Jakec, je pa popolnoma enaka Mihčev nalogi.«

Jakec: »Seveda, saj sva oba pisala o istem sosedovem oslu...«

NADEBUDEN SINKO

Sinko (v družbi tvarišev kriči na cest. v okno): »Mamica, mamica, pogled skozi okno!«

Mamica (pogleda in vpraša): »Kaj pa hočeš?«

Sinko: »Tile moj tovariš nočejo verjeti, da s plečasta...«

POREDNEZ

Teta Genovefa pride k Strnadovim na obisk. Mala sedemletna Milica jo že dalje časa pozorno ogleduje. Nenadoma se skloni in obliže tetino obleko.

Splošno zgražanje.

Teta (vsa začudena): »Otrok, kaj vendar delaš?«

Milica: »Mama ima prav, tvoja obleka je res brez okusa!«

NEODPRAVLJIVA PROMETNA OVIRA BODOČNOSTI

Doroteja: »Tile značni poletji v Ameriko — rečem ti, da bomo kmalu lahko čez pet ur v Ameriki.«

Damijan: »Prav verjetno.«

Doroteja: »Morda še prej — v pol ure.«

Damijan: »Tud verjetno.«

Doroteja: »Potem me boš lahko povedel na kak newyorški ples in bova v pol ure tam.«

Damijan: »To pa ni popolnoma verjetno.«

Doroteja: »No?...«

Damijan: »Mslim, da bi zaradi tvojega oblačenja in lepotečenja imelo letalo vedno prav veliko zamudo...«

BISTRA GLAVICA

»Ti, Gašperček, ki hodiš v latinsko šolo, poslušaj! Stavil ti bom dve težki vprašanji. Če mi na prvo odgovoriš, ti na drugo ni treba, pa te bom vendarle imel za modrega študenta. Torej: Koliko dlak ima osel?«

Gašperček malo pomislja in potem reče: »567.890.«

»Kako pa ti to veš?«

»Oprosti, to je že drugo vprašanje in mi ga ni treba odgovoriti...«

SKROMNOST

Aron in David se srečata ter se začne med njima razgovor.

Aron: »Čuješ, David, posodi mi tisoč lir.«

David: »Ne dam.«

Aron: »Pa m' jih daj pet sto.«

David: »Ne dam.«

Aron: »Morda mi lahko daš sto.«

David: »Tud ne.«

Aron: »Pa mi daj vsaj deset lir.«

David: »Prav ničesar ne dam.«

Aron: »Če je tako, mi pa vsaj povej, koliko je ura!«

ČUDAK

Vaški Janez modruje: »Bolj čudnega človeka, kakor se naš župnik, ki si oblačijo srajco vrh suknje, pa že ni več na svetu...«

KRATKA ŽALOST

Debelnu je umrla žena in mož je v neutolažljivem joku stopal za pogrebom.

»Kaj boš jokal! ga je tolažil prijatelj. »Poglej, tamle skozi okno gleda lepa vdova.«

»Nikar me ne žalij! ga je zavrnil Debelin ter se dalje solzil.

Ko sta se vračala s pokopališča, je Debelin prijatelja nenadno ustavil: »Ti, prijatelj, kje stanuje tista lepa vdova?«

DVA RAZLOGA

— Gospod direktor, jaz bi iz dveh razlogov rad, da mi zvišate plačo.

— Katera sta ta dva razloga?

— Žena mi je rodila dvojčka.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

33. RMAN,

rmanec, mezinec, škrotovec, škoreca ali ruja je pogostna travniška rastlina. Zlasti ob potih je je dosti. Zaide tudi na njive, posebno med oves se rada naseli. Mlade liste režejo med jajca, ki z njimi krmlijo mlade race, gosi in pure.

Rman ima $\frac{1}{2}$ m visoka, olistana stebela, ki se v vrhu vejijo. Na najmanjših vejicah so po $\frac{1}{2}$ cm široki cvetni koški, ki tvorijo ploščato česuljo. V vsakem košku je po pet jezičastih in nekaj več cevastih cvetov. Vsi so beli. Med cveti so majhne plevce. Listi so sulicatega ali črtalatega obrisa, spodnji pecljati, zgornji sedeči, oboji pa drobno razrezani in porasli z mehikimi kocinicami. Vsa rastlina je vonjava; vonj zlasti občutiš, če jo zmašeš med prsti.

Za zdravilo rabijo liste in cvete. Listje beremo, preden se rman razcvete, cvetje pa smučemo na prav kratkih pecljih, ko se je pravkar odprlo. Ker rastlina ni kaj sočna, se kmalu posuši. Sušiti moramo v senci, suho blago pa hraniti v zaprtih posodah.

Križanka št. 1

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. reka, ki se izliva v Jadransko morje, 5. čutni organ, 7. pamet, razum, 9. otok v Jadranskem morju, 11. otok v Jadranskem morju, 15. postaran, 17. goljufana, osleparjena, 18. lesena zgradba, 20. mesto ob bivši jugoslovansko-albanski meji, 21. nikalna oblika pomožnega glagola, 22. medmet, 23. osebni zaimsek, 25. kaznilniški uslužbenec, 26. pripadnik južnoafriškega naroda, 27. planinski turistični cilj, 29. srd, užaljenost, bes, 31. sorodnik, 32. obrtnik, 33. predlog, 34. za vse enak, 37. romanski spolnik, 39. glas, zvok (tujka), 41. priprava, študij, 42. znana italijanska besedica v slovenskem primorskem narečju, 44. svetopisemska oseba, 46. predlog, 48. medmet, 49. visok političnouradni uradnik v bivših banovinah, 52. kemični znak za srebro, 53. sklenitev dosmrtné pogodbe, 56. po ognju uničen, 57. v situ, 58. stavba, ki služi v verske svrhe, 60. skrajni del celine, 62. egiptčanski bog, 63. vinski kis, 65. oziralni zaimsek, 66. nikalnica, 67. nadomešča sedaj mnogim kavo pri zajtrku, 69. medmet, 71. južni sad, 73. podredni veznik, 74. naziv plemenskega poglavarja pri Abesincih, 75. krajevni prislov, 77. filmska zvezda, 79. vprašalnica, 81. živalski glas, 82. poziv k pazljivosti, vojaško novelje, 84. predlog, 85. začetek abecede, 87. oblika pomožnega glagola, 88. norec, idiot, 90. ozko povezana, nevarna, sumljiva državna družba, 92. mesto v Švici, 93. vojaška prireditev, 94. moško ime, 95. pesem, 96. ploskovna mera, 97. škodljivka železa, 98. leptopis.

Navpično: 1. posoda, 2. stavčni člen, 3. turška pipa, 4. pripadnik izumrlega mongolskega plemena, 5. stara beseda za pivo, 6. zapreke, 7. enota časa, 8. gozdno zelišče, 9. gradbeno sredstvo, 10. dva enaka soglasnika, 11. turistični in letoviški kraj na Gorenjskem, 12. jed, 13. Meningerjev roman, 13. privlačnost, mik, nadnaravne sile, 16. znak za kemično prvino, 19. medmet, 21. medmet, 24. predlog, 27. njega, 28. žensko ime, 29. enota japonske valute, 30. okrajšan veznik, 32. ruska utežna enota, 33. ustavljen, oviran, 35. vrsta obdelane zemlje, 36. razsrjen, besen, 38. trgovina z zdravili, 40. del obraza, 42. gorovje v Dalmaciji, 43. hajduk ob mejah Južne Srbije, 45. enota nekdanjega velikega kovanega denarja, 47. približno, 50. naslov nekaterih turških uradnikov, 51. trije enaki soglasniki, 53. zvočno zaznane eksolozite, 54. del živalskega te-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14					
15				16			17											
20					21		22		23	24		25						
	26				27		28		29		30		31					
32				33			34		35	36		37	38					
					39							39	40					
41			42			43					45	46	47					
					48								48					
			49			50		51		52		53	54					
					S	R	E	Č	N	O	N	O	V	O	L	E	T	O
55		56							57		58						59	
60	61		62					63			64			65			66	
67		68		69	70		71				72	73				74		
	75		76		77	78					79	80			81			
82					83		84			85	86		87			88		
89																	89	
90							91		92									
94							95									98		

lesa, 55. posoda, 59. domača žival, 61. prejmejo plačilo na sodišču, 63. osebni zaimsek, 64. kazalni zaimsek, 66. običaj, šega, 68. vodja pohoda Argonavtov, 70. predlog, 71. hrib pri Beogradu, 72. hrvaški parlament, 73. predlog, 74. reka v južni Franciji, 76. svojilni zaimsek (sr. spol), 78. veznik, 80. podredni veznik, 81. grška boginja, 82. poziv k molku, 83. egiptčanski bog, 85. turški veleposelnik, 86. zabavišče, 88. znak za kemično prvino, 89. poganjek, cima, 91. kazalni zaimsek, 93. veznik.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 44.

Vodoravno: 1. stepa, 5. krompir, 11. zloben, 17. tema, 18. srebro, 19. oblačila, 20. Ala, 21. sle, 22. oklep, 24. oris, 25. prašek, 26. neon, 28. it, 29. ne, 30. dva, 32. dni, 33. ano, 34. tek, 36. Ezav, 38. rane, 40. amen, 42. če, 43. raskav, 45. Adela,

47. in, 48. jon, 49. tope, 50. vek, 52. me, 53. Igor, 55. križ, 56. d', 57. silo, 58. acetone, 60. žrec, 61. mati, 63. tir, 64. Manon, 66. Osaka, 68. ar, 69. oče, 70. Ida, 72. ila, 73. ve, 74. Stenar, 77. aj, 78. ko, 79. ujetnik, 82. ak, 83. nežna, 85. mī, 87. ae, 88. Arij, 90. lepi, 91. veda, 93. Albin, 95. dur, 97. celin, 100. enoten, 101. on, 102. baron, 103. karo.

Navpično: 1. sta, 2. telovadec, 3. Ema, 4. pa, 5. Krešimir, 6. re, 7. obokan, 8. mrk, 9. polnočnica, 10. ropot, 11. zlo, 12. Lari, 13. očitek, 14. bis, 15. el, 16. napev, 18. slana, 21. srd, 23. ee, 27. neroda, 29. naveličan, 30. dramatik, 31. Ane, 35. kapitan, 37. zavito, 39. elita, 41. en, 44. se, 46. agonija, 48. presekan, 51. Koreja, 54. onole, 55. krovi, 59. Ema, 61. Matajur, 62. Iranec, 65. Natal, 67. KS, 71. Domen, 75. Ek, 76. repek, 80. nebo, 81. Ir, 84. žila, 86. Ido, 89. Iča, 91. ve, 92. at, 93. an, 94. in, 96. ro, 98. Ir, 99. no.